

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X ASOCIACIJOS PIRMININKĖS Y SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2020-11-24 Nr. 4D-2020/2-228
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaiga gavo X asociacijos (toliau vadinama ir – Asociacija) pirmininkės Y (toliau vadinama – Pareiškėja) pakartotinį skundą ir skundo papildymo dokumentus dėl Vilniaus miesto savivaldybės (toliau vadinama ir – Savivaldybė) administracijos pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), vykdanč Seimo kontrolieriaus 2018-07-24 pažymoje Nr. 4D-2018/2-316 (toliau vadinama ir – 2018-07-24 pažyma) pateiktas rekomendacijas ir sprendžiant su Vilniaus miesto Islandijos gatvėje (toliau vadinama ir – Islandijos gatvė) ir kitose Vilniaus Senamiesčio (toliau vadinama ir – Senamiestis, senamiestis) gatvėse esančių laisvalaikio vietų veiklos bei transporto keliamu triukšmu susijusius klausimus.

2. Skunde ir skundo papildymo dokumentuose, be kitų aplinkybių, nurodoma:

2.1. „[...] pasigedome informacijos apie tai kokių pavyko pasiekti [2018-07-24 pažymoje] pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo rezultatų [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Dėl Pažymos 28.1.1 punkte nurodytos rekomendacijos [...] atkreipiame dėmesį, kad 2019-06-18 Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) Vilniaus departamento [rašte] Nr. (10-12 15.1.1 E)2-30416 Savivaldybės administracijai pažymėta: „Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio mėn. patvirtintame Plane nėra įvertintas laisvalaikio vietų sukeltas triukšmas [Islandijos gatvėje ir kitose Vilniaus miesto Senamiesčio gatvėse] ir nenumatytos priemonės šiam triukšmui valdyti“.

2.3. „[...] 2019-06-20 raštu Nr. (10-12 15.6.1 E)2-30853 NVSC Vilniaus departamentas [...] rašė: „Triukšmo matavimai buvo atlikti po to, kai Savivaldybė įgyvendino eismo pertvarkymo darbus [Islandijos gatvėje]. Matavimų rezultatai parodė, kad ši Savivaldybės įgyvendinta priemonė buvo neefektyvi, tačiau kitų priemonių, skirtų sumažinti į kavines, barus atvykstančio / išvykstančio transporto triukšmą, Savivaldybė iki šiol nėra įgyvendinusi. [...]. [...] Savivaldybės įgyvendinti transporto eismo ribojimai, parkavimo vietų naikinimas arba parkavimo mokesčio didinimas nespėdžia dėl laisvalaikio vietų veiklos kylančio triukšmo problemų.“

2.4. „Dėl Pažymos 28.1.2 punkte nurodytos rekomendacijos [...] atkreipiame Jūsų dėmesį, kad 2019-06-20 rašte Nr. (10-12 15.6.1 E)2-30853 NVSC Vilniaus departamentas pažymėjo: „NVSC pritaria pareiškėjų nuomonei ir pateiktiems argumentams, kad triukšmo problemos Vilniaus senamiestyje sprendžiamos neefektyviai“ ir 2019-06-18 rašte Nr. (10-12 15.1.1 E)2-30416 pasiūlė Savivaldybei konkrečius neatidėliotinus veiksmus, skirtus mažinti laisvalaikio vietų keliamą triukšmą, tačiau informacija apie tai, ar pasiūlyti veiksmai buvo apsvarstyti ir įgyvendinti, X

asociacijos nariams nepateikta.“

2.5. „2019-05-15 [...] X asociacija ir kiti pareiškėjai taip pat siūlė konkrečias triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones. Savivaldybės administracija 2019-06-28 raštu Nr. A63-148/19(3.2.1E-EM4) pateikė [...] informaciją apie šių pasiūlymų nagrinėjimą, tačiau iki šiol pasiūlymų neįgyvendino arba įgyvendino tik iš dalies, todėl nepavyko sumažinti laisvalaikio vietų veiklos keliamo triukšmo.“

2.6. „[...] [Savivaldybės administracijos] direktoriaus [...] 2020-05-08 įsakymu Nr. 30-1053/20 [toliau vadinama – Įsakymas] patvirtintos lauko kavinių prekybos be leidimų vietos, pagal nustatytus galiojimo terminus apribojus eismą Gedimino prospekto dalyje tarp Vilniaus ir Šventaragio g., taip pat Savičiaus g., Stiklių g., Vilniaus g. dalyje tarp Islandijos g. ir Gedimino prospekto. [...]“

2.7. „[...] šio Įsakymo projektas nebuvo derinamas su bendruomenėmis ir atskirais Savivaldybės gyventojais, kuriuos Įsakyme nurodytų priemonių įgyvendinimas paveiks tiesiogiai [...], Savivaldybės gyventojai nebuvo įtraukti į sprendimų priėmimo procesą dėl Įsakyme nurodytų priemonių [...]“

2.8. „Dėl kavinių ir barų vykdomos komercinės laisvalaikio veiklos tam nepritaikytose patalpose, gyvenamųjų pastatų kiemuose, arti gyvenamosios aplinkos esančiose senamiesčio gatvėse, kuriose apribojamas transporto eismas, žmonių aplinką veikia Lietuvos higienos normoje HN33:11 nustatytus triukšmo ribinius dydžius viršijantis triukšmas. [...]“

3. Pareiškėja Seimo kontrolierės prašo: „[...] teikiamas [2018-07-24 pažymos] rekomendacijų įgyvendinimo priemonės kritiškai vertinti žmogaus teisės į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, požiūriu bei pasinaudoti suteiktomis teisėmis prisidedant prie to, kad apie įgyvendinamas arba planuojamas triukšmo mažinimo priemones ir teisės aktų pakeitimus, jų poveikį žmonių teisėms, būtų informuojama vietos bendruomenė, jos nariai įtraukiami į sprendimų priėmimo procesą ir teisėkūrą.“

4. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje gavus suinteresuotų asmenų skundą bei skundo papildymo dokumentus dėl Savivaldybės administracijos ir NVSC Vilniaus departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant su Islandijos gatvėje keliamu triukšmu susijusius klausimus, buvo atliktas tyrimas ir 2018-07-24 surašyta pažyma Nr. 4D-2018/2-316 (2018-07-24 pažyma).

Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmai (neveikimas), susiję su triukšmo prevencijos įgyvendinimu bei viešosios tvarkos Islandijos gatvėje bei jos aplinkoje užtikrinimu, buvo įvertinti kaip nepakankami pareiškėjų skunde nurodytai probleminei situacijai spręsti ir jų bei kitų suinteresuotų asmenų teisei į sveiką, ramią aplinką užtikrinti, dėl to pareiškėjų skundo dalis buvo pripažinta pagrįsta.

4.1. 2018-07-24 pažymoje Savivaldybės administracijai pateiktos šios rekomendacijos:

1) informuoti Seimo kontrolierę, kai Vilniaus darnaus judumo planas bus patvirtintas; taip pat pateikti informaciją, kokie konkretūs pakeitimai, sietini su eismo organizavimo gerinimu ir triukšmo mažinimu Islandijos gatvėje, atlikti (jeigu tokių būtų) (2018-07-24 pažymos 28.1.1 punktas);

2) neatidėliojant pagal kompetenciją imtis konkrečių veiksmų (prireikus, pasinaudojant tarnybinio bendradarbiavimo principu, kreipiantis į kitas valstybės (savivaldybės) institucijas) parenkant papildomas efektyvias triukšmo mažinimo bei viešosios tvarkos užtikrinimo Vilniaus miesto Islandijos, Pamėnkalnio gatvėse priemones bei užtikrinti jų įgyvendinimą (2018-07-24 pažymos 28.1.2 punktas).

4.2. Kas sietina su Pažymos 28.1.1 punkte nurodyta rekomendacija, Savivaldybės administracija 2019-03-22 raštu Nr. A51-26085/19(3.3.4E-EM4) informavo:

„[...] [Savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. 1-1859 [...] buvo patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės darnaus judumo planas (toliau – Judumo planas). Gerinant

eismo organizavimą Vilniaus senamiesčio teritorijoje, taip pat ir Islandijos gatvėje, Judumo plane numatyta panaikinti tranzitinio transporto eismą ir mažinti autotransporto trauką senamiesčio branduolio teritorijoje. Planuojama eismo reguliavimo darbus vykdyti 3 etapais: pirmame etape iki 2020 metų planuojama įdiegti kilpinį eismo reguliavimą senamiesčio branduolio teritorijoje ir valdyti automobilių stovėjimo vietų skaičių bei jų užpildymą, antrame etape iki 2020 metų siūloma sukurti ypač mažų emisijų zoną senamiesčio branduolio teritorijoje, trečiame etape iki 2030 metų planuojama senamiesčio branduolio teritorijai įteisinti Co₂ nulinę zoną įgyvendinant Baltosios knygos reikalavimus.“

4.3. Kas sietina su Pažymos 28.1.2 punkte nurodyta rekomendacija, Savivaldybės administracija 2018-11-14 raštu Nr. A51-98420/18(2.9.3.1E-UK5) ir 2019-03-22 raštu Nr. A51-26085/19(3.3.4.4E-EM4) informavo:

„[...] Viešosios tvarkos skyriaus pareigūnai prevenciškai tikrina, kaip Islandijos ir Pamėnkalnio gatvėse laikomasi teisės aktų reikalavimų.“

„[...] Savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento Administracinės veiklos skyriaus darbuotojai atliko papildomą išsamų patikrinimą Islandijos gatvėje, kad galėtų numatyti visus galimus triukšmų šaltinius. Atsižvelgdami į tai, 2018 m. lapkričio 12 d. raštais Nr. A51-97799/18(2.3.4.13-SM3), Nr. A51-97802/18(3.3.2.26E-SM), Nr. A51-97980/18(3.3.2.26E-SM) ir Nr. A51-98016/18(2.3.4.13-SM3) kreipėmės į uždarysias bendroves „A“ ir „B“ prašydami dalyvauti Savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento Administracinės veiklos skyriaus organizuojamame susitikime, kurio metu būtų aptariamai klausimai dėl galimų triukšmo mažinimo priemonių uždarysiai akcinei bendrovei „A“ priklausančiame bare „C“ ir naktiniame klube „D“ bei uždarysiai akcinei bendrovei „B“ priklausančiame restorane „E“. Pasitarimo metu [...] „A“ atstovas nurodė, kad naktiniame klube „D“ yra įrengti dvigubi langai, o sienos izoliuotos akustinėmis medžiagomis. Pažymėjo, kad nuolat ieško kompromisų, todėl siūlo gyventojams kreiptis į uždarysias akcinės bendrovės „A“ atstovus, kai gyventojai patiria neigiamą skleidžiamo triukšmo poveikį, bei nurodė savo kontaktinius telefono numerius [...]. [...] „B“ atstovas nurodė, kad sumažins muzikos įrenginių skleidžiamą triukšmą, įrengs garsui nepralaidžias užuolaidas arba dvigubas duris, uždarys langus. Taip pat pažymėjo, kad kai gyventojai patiria neigiamą skleidžiamo triukšmo poveikį gali kreiptis nurodytais kontaktiniais telefonais [...].“

5. Taip pat pažymėtina, kad, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje 2019-05-15 gavus Asociacijos narių ir kitų pasirašiusių asmenų pakartotinį skundą dėl Vilniaus senamiestyje nuolat kylančio triukšmo, Seimo kontrolierė priėmė sprendimą tarpininkauti ir 2019-05-27 raštu Nr. 4D-2019/2-626/3D-1370 kreipėsi į Savivaldybės administraciją, persiuntė pirmiau minėtą 2019-05-15 skundą nagrinėti pagal kompetenciją, prašydama Savivaldybės administracijos:

1) įvertinti 2019-05-15 skunde nurodytas dėl Vilniaus senamiesčio kavinių, barų, klubų veiklos kylančio ir transporto keliamo triukšmo problemas bei argumentus dėl galimai neefektyvių priemonių ėmimosi;

2) imtis papildomų priemonių triukšmo problemoms Senamiestyje spręsti.

Atsižvelgiant į tai, Savivaldybės administracija 2019-06-28 raštu Nr. A63-148/19(3.2.1E-EM4) pateikė Asociacijai ir Seimo kontrolierei atsakymą, kuriame, be kita ko, nurodyta:

„[...] 2019 m. kovo 19 d. raštu Nr. A51-24640/19(3.3.2.2-EM4) kreipėmės į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją ir prašėme inicijuoti teisės aktų pakeitimus. Siūlėme konkrečiai apibrėžti, kas yra kavinė, baras, restoranas, naktinis klubas ir panašiai, atskirti šias veiklos rūšis ir nustatyti joms skirtingus reikalavimus, susijusius su triukšmo (įskaitant ir muzikos) skleidimu ir jo prevencija. Teisės aktai turėtų nustatyti skirtingą didžiausią leistiną triukšmo lygį kiekvienoje iš minėtų veiklos vietų. Taip pat prašėme nustatyti, kad tokioms veikloms būtinas leidimas-higienos pasas, asmenys, siekiantys vykdyti minėtą veiklą, turėtų gauti leidimą-higienos pasą. Tokiu atveju Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos teritoriniai skyriai

galėtų reikalauti, kad veiklą planuojantys asmenys, atsižvelgdami į didžiausią leistiną triukšmo lygį konkrečiai veiklos formai, atliktų liekamojo triukšmo lygio matavimus artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje, kad būtų objektyviai įvertinta galimybė tam tikras patalpas naudoti konkrečiai veiklos formai. Tokiu būdu būtų užkirstas kelias kilti nepageidaujamos pasekmės ateityje. [...].

Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių [...] (toliau – Taisyklės) 16 [pункte] nurodyta, kad Savivaldybės administracija, gavusi informaciją apie nubaustus asmenis ir pažeidimus dėl laisvalaikio veiklos sukkelto triukšmo arba savo iniciatyva nustačiusi tokio pobūdžio pažeidimus, pareikalauja, kad triukšmo šaltinių valdytojai taikytų triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones, tikslintų ir keistų triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šaltinių veiklos pradžios ir pabaigos laiką, ir nustato reikalavimo įvykdymo terminą. Savivaldybės administracijos pareigūnai patikrinimų metu nenustatė pakartotinių ar sistemingų Taisyklių pažeidimų, viešosios rimties trikdymo ar kitų teisės aktų reikalavimų pažeidimų iš laisvalaikio praleidimo vietų, esančių Vilniaus, Islandijos, Liejyklos ir A. Savičiaus gatvėse. Taikyti Taisyklių 16 punkto nėra pagrindo, kadangi asmenys nėra bausti dėl Taisyklių pažeidimų ir (ar) viešosios rimties trikdymo, nėra duomenų ar įrodymų, leidžiančių teigti, kad yra pažeidžiami teisės aktų reikalavimai. Siekiant taikyti minėtą Taisyklių punktą svarbu, kad asmenys būtų nubausti, o nuobaudos įsiteisėjusios.

Taisyklių 16 punkte nustatytą reikalavimą taikėme [Asociacijos] skunde minėto juridinio asmens UAB „F“ atžvilgiu. Atsižvelgdami į tai, kad UAB „F“ atsakingi asmenys yra nubausti už Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – LR ANK) 488 straipsnio „Viešosios rimties trikdymas“ pažeidimus, o nutarimai yra įsiteisėję, 2019 m. gegužės 13 d. raštu Nr. A51-43666/19(3.3.4.4E-EM4) reikalavome, kad juridinis asmuo, kaip triukšmo šaltinio valdytojas, bare „G“, <...>, taikytų efektyvias triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones, tikslintų ir keistų triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šaltinių veiklos pradžios ir pabaigos laiką. [...].

2019 m. gegužės 15 d. skundu prašote apriboti prekybos alkoholiniais gėrimais laiką UAB „F“ priklausančiame bare „G“ <...>, UAB „A“ priklausančiame bare „C“ ir naktiniame klube „D“, esančiuose <...>, UAB „H“ priklausančiame bare „I“, esančiame <...>, UAB „J“ priklausančioje kavinėje „K“, esančioje <...>, UAB „L“ priklausančioje kavinėje „M“ <...> ir individualiai įmonei „N“ priklausančioje kavinėje „O“ <...>. Komisija 2018 m. spalio 30 d. posėdyje svarstė klausimą dėl UAB „F“ priklausančio bare „G“ <...> prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo. Komisija nutarė rengti Savivaldybės tarybos sprendimo projektą dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo UAB „F“ priklausančiame bare (kavinėje) „G“ <...>, uždraudžiant prekiauti alkoholiniais gėrimais nuo 20 iki 8 val. Vykdydama Komisijos nutarimą, Savivaldybės administracija parengė ir nustatyta tvarka pateikė svarstyti Savivaldybės tarybos sprendimo projektą „Dėl mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo UAB „F“ priklausančiame bare (kavinėje) „G“ <...>“. Savivaldybės taryba 2019 m. balandžio 10 d. posėdyje nusprendė nepritari sprendimo projektui „Dėl mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo UAB „F“ priklausančiame bare (kavinėje) „G“ <...>“. Sprendimo projektą galite rasti naudodamiesi nuoroda: <...> [...].

Komisija 2019 m. birželio 3 d. posėdyje svarstė klausimą dėl MB „P“ priklausančio restorano „R“ <...>, UAB „L“ priklausančios kavinės <...>, UAB „S“ priklausančio bare <...> ir <...>, MB „Š“ priklausančios kavinės „T“ <...>, UAB „U“ priklausančio restorano „V“ <...>, IĮ „N“ priklausančios kavinės <...>, UAB „Z“ priklausančio restorano <...> prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo. Komisija įvertino gautą informaciją ir nuomones, iš klausė [Asociacijos] atstovus, minėtų barų (kavinių, restoranų) atstovus ir nutarė:

1. Nerengti Savivaldybės tarybos sprendimo projekto dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo Dėl MB „P“ priklausančio restorano „R“ <...>, UAB „L“ priklausančios kavinės <...> UAB „S“ priklausančio bare <...> ir <...>, MB „Š“ priklausančios kavinės „T“ <...>, UAB „U“ priklausančio restorano „V“ <...>, IĮ „N“ priklausančios kavinės <...> UAB „Z“ priklausančio restorano <...>;

2. Prašyti A. Savičiaus gatvėje veikiančių viešojo maitinimo įstaigų vadovų raštu papildomai pateikti pasiūlymus dėl galimų sprendimų būdų, kad gyventojai patirtų kuo mažiau nepatogumų.

Atsižvelgdami į tai, 2019 m. birželio 5 d. raštu Nr. A51-52193/19(3.3.2.26E-SM) kreipėmės į A. Savičiaus gatvėje esančių barų (restoranų, kavinių) atsakingus asmenis, aiškiai nurodėme Komisijos posėdžio metu [Asociacijos] išsakytas problemas ir prašėme raštu papildomai pateikti pasiūlymus dėl galimų sprendimų būdų, kad gyventojai patirtų kuo mažiau nepatogumų. Pasiūlymų dar nesulaukėme, tačiau A. Savičiaus gatvėje jau įrengėme informacinius ženklus, primenančius, kad nereikėtų trikdyti gatvėje gyvenančių asmenų ramybės, nerūkyti ir nešiukšlinti. [...].

2019 m. gegužės 15 d. skunde prašote įgyvendinti transporto eismo pakeitimus Vilniaus senamiestyje. Savivaldybės taryba 2019 m. sausio 9 d. sprendimu Nr. 1-1902 „Dėl pritarimo projektams, numatytiems Vilniaus miesto Savivaldybės darnaus judumo plano veiksmų plane iki 2020 metų ir įgyvendinamiems pagal priemonę Nr. 04.5.1-TID-R-514 „Darnaus judumo priemonių diegimas“ pritarė 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.5.1-TID-R-514 priemonės „Darnaus judumo priemonių diegimas“ projektui „Kilpinis eismo reguliavimas Vilniaus miesto senamiesčio branduolio teritorijoje“. Šiuo metu vyksta Senamiesčio kilpinio eismo reguliavimo projektavimo darbai. Kilpinis eismo reguliavimas Vilniaus miesto senamiesčio branduolio teritorijoje iš esmės sumažins eismo srautus Vilniaus miesto senamiestyje. Tai būtų pagrindinė priemonė, leisianti pažaboti chuliganiškus vairuotojus, sumažinti triukšmą, oro taršą ir padaryti senamiestį patrauklesnį gyventi. Planuojama, kad tranzitinio srauto senamiestyje mažinimo įgyvendinimas prasidės 2020 m. [...].

Atsižvelgiant į gyventojų skundus bei siekiant sumažinti transporto greitį ir galimą triukšmą, 2017 m. liepos mėnesį buvo susiaurinta automobiliams skirta važiuojamoji Islandijos gatvės dalis ir išplatintas dviračių takas, panaikintos automobilių stovėjimo vietos ties pastatais Islandijos g. <...>. [...].“

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

6. Seimo kontrolierė, siekdama išsiaiškinti skunde nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Savivaldybės administraciją, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamentą, Sveikatos apsaugos ministeriją, prašydama pateikti paaiškinimus dėl skunde nurodytų aplinkybių bei atsakyti į Seimo kontrolierės klausimus.

7. Iš Savivaldybės administracijos pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

7.1. „[...] Savivaldybės administracijos Administracinės veiklos skyriaus darbuotojai 2019 m. kovo mėnesį atliko patikrinimus Liejyklos, Totorių gatvėse, Vilniaus gatvės dalyje nuo Gedimino prospekto iki Klaipėdos gatvės, taip pat ir Islandijos gatvėje, nustatė veikiančias laisvalaikio praleidimo vietas. 2019 m. kovo 26 d. raštu Nr. A51-27108/19(3.3.2.26E-SM) kreipėmės į Islandijos, Liejyklos, Totorių ir Vilniaus gatvėse įsikūrusių laisvalaikio praleidimo įstaigų atsakingus asmenis, priminėme teisės aktų reikalavimus ir prašėme įspėti darbuotojus, kad laikytųsi teisės aktų reikalavimų, gerbtų gyventojų teisę į poilsį, užtikrintų, kad langai ir durys būtų uždaryti, o savo pavyzdžiu skatintų aplinkinius laikytis teisės aktų reikalavimų ir puoselėtų atsakingą verslą. [...]. [...] pirmiausia siekiame įspėti asmenis laikytis teisės aktų reikalavimų, ir tik tuomet, kai šios priemonės neefektyvios, sprendžiame dėl piktybiškai pažeidimus darančių asmenų patraukimo atsakomybėn.“

7.2. Savivaldybės administracija buvo gavusi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus 2019 m. gegužės 28 d. raštu Nr. 4D-2019/2-626/3D-1370 (Savivaldybėje registruotas 2019 m. gegužės 29 d., reg. Nr. A60-161/19(68951) persiūtą X asociacijos 2019 m. gegužės 15 d. skundą, kuriuo ji siūlė apriboti prekybos alkoholiniais gėrimais laiką uždarajai akcinei bendrovei „A“ priklausančiame bare „C“ ir naktiniame klube „D“, esančiuose <...>. Gavę skundą ir vadovaudamiesi Mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais ribojimo taisyklių reikalavimais, 2019 m. birželio 11 d. kreipėmės į Vilniaus apskrities vyriausiąją policijos komisariatą, Narkotikų, tabako ir alkoholio

kontrolės departamentą, Vilniaus valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamentą, Vilniaus apskrities valstybinę mokesčių inspekciją, Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Vilniaus skyrių, Lietuvos viešbučių ir restoranų asociaciją, Lietuvos barų ir kavinių asociaciją, Savivaldybės administracijos Senamiesčio seniūniją ir Lietuvos blaivybės draugiją „Baltų ainiai“, kad institucijos ir organizacijos pateiktų informaciją apie padarytus pažeidimus, nusikalstamas veikas, gautus skundus, pateiktus vykdyti privalomus nurodymus ir pasiūlymus dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo UAB „A“ priklausančiame bare „C“ ir naktiniame klube „D“, esančiuose <...>. Tik Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto trečiasis policijos komisariatas ir Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamentas pateikė informaciją, kuri susijusi su Islandijos gatvėje skleidžiamu triukšmu.“

7.3. „Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto trečiasis policijos komisariatas 2019 m. birželio 18 d. raštu Nr. 10-S-45220(1.46E-10) [...] nurodė, kad nuo 2018 m. sausio 1 d. iki 2019 m. birželio 19 d. policijos registruojamų įvykių registre užregistruota 114 pranešimų adresu <...> dėl viešosios tvarkos pažeidimų, Kelių eismo taisyklių pažeidimų, nusikalstamų veikų.“

7.4. „[...] [Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamentas [toliau vadinama – NVSC Vilniaus departamentas] 2019 m. birželio 18 d. [raštu] Nr. (10-12 15.1.1 E)2-30416 (Savivaldybėje registruota 2019 m. birželio 19 d., reg. Nr. A50-17237/19) [...] pateikė pasiūlymus:

1. Inicijuoti Darnaus judumo plano (ar kito strateginio planavimo dokumento) parengimą, skirtą laisvalaikio vietų pritraukiamų transporto srautų reguliavimui, numatyti nuolatinio triukšmo stebėjimo (monitoringo) sistemą priimtų sprendimų efektyvumo monitoringui.

Informuojame, kad Savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. 1-1859 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės darnaus judumo plano tvirtinimo“ buvo patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės darnaus judumo planas. Viena iš plane nagrinėtų temų – triukšmo ir oro tarša, jų įtaka. Atkreipiame dėmesį, kad Islandijos g. transporto tranzito ir jo keliamo triukšmo problema pradėta spręsti dar prieš darnaus judumo plano patvirtinimą. Pirmieji gatvės pertvarkymo žingsniai pradėti taikyti dar 2016 m., kuomet buvo apribotas greitis iki 30 km./h., susiaurinta gatvės važiuojamoji dalis (užtikrinant šio ribojimo laikymąsi papildomai paženklinta dviračių juosta). Ties šiais žingsniais nebuvo apsiribota – keičiamas gatvės dizainas siekiant gatvę humanizuoti, padaryti patrauklesnę pėstiesiems bei bevarikliam transportui ir mažiau patrauklią automobiliams ir ypač tranzitiniam transportui. Atliekant pakeitimus remtasi atnaujintais infrastruktūros planavimo reglamentais ir geraisiais užsienio pavyzdžiais, siekiant didinti visų eismo dalyvių saugumą bei mažinti autotransporto sukeltą triukšmą. Greičio ribojimo iki 30 km/h privalumai – du kartus mažesnis stabdymo kelias ir beveik 3 kartus mažesnė pėsčiojo rimto sužalojimo / žūties rizika. Mažas transporto greitis lemia geresnį matomumą ir trumpą stabdymo kelią, o kartu ir mažina triukšmo lygį: skaičiuojama, kad greičio ribojimas gali sumažinti triukšmo lygį net iki 8 dB. Visi šioje gatvėje atlikti pertvarkymai ir eismo pakitimai buvo iš anksto aptarti su vilniečiais ir gatvės bendruomene, renkantis geriausią įmanomą eismo organizavimo variantą.

2019 m. Savivaldybės tarybos sprendimu pabrangintas automobilių stovėjimas miesto centrinėje dalyje – vienas iš kompleksinių žingsnių siekiant apriboti įvažiuojančių į miesto centrą, o ypač senamiesčio teritoriją, automobilių skaičių.

[...]. Sprendimas jau šią vasarą Vilniaus senamiestyje įvesti kilpinį eismą leidžia dalį senamiesčio gatvelių visiškai atriboti nuo automobilių srauto iškart. Nuo 2020 m. gegužės 11 d. visomis savaitės dienomis [...] uždaromas eismas šių gatvių dalimis: Savičiaus gatvėje (tarp Augustijonų g. ir Savičiaus g. 6 namo, kur iki šiol eismas buvo uždaromas tik savaitgaliais), Stiklių gatvėje (dalyje nuo Stiklių g. 7A iki Gaono g. 10), Gedimino prospekte (dalyje tarp Vilniaus ir T. Vrublevskio gatvių, su galimybe pristatyti prekes rytais nuo 4 iki 11 val.). Keisis ir judėjimas Vilniaus g. dalyje tarp Islandijos ir Labdarių g. – bus uždarytas eismas nuo Islandijos g. pusės ir

didesnė gatvės dalis bus skirta pėstiesiems ir lauko kavinėms, tačiau gyventojams privažiuoti bus galima nuo Labdarių g.

Nuo liepos mėnesio Vilniaus senamiestis [...] padalintas į keturias zonas, kuriose eismas [vyksta] tik į vieną pusę. Kiekviena zona [turi] savo įvažiavimo ir išvažiavimo kelius, tačiau eismas tarp šių zonų [nėra] įmanomas. Kitaip tariant, judėjimas senamiestyje [vyksta] kilpomis – atvažiuoant iš vienos pusės, išvažiuoti [galima] irgi toje pačioje pusėje, kirsti senamiestio tranzitu nebepavyks. Savivaldybės atliktų tyrimų duomenimis, iki šiol piko metu senamiestyje net 40 proc. eismo sudarydavo tranzitinis srautas, kuris tik kerta senamiestį, nesustoja jame ir jam nesuteikia jokios vertės. Keturios kilpos arba zonos aplink jas bus vadinamos pagal pagrindinius įvažiavimo kelius į jas – Trakų, Islandijos, Subačiaus ir Latako. Išnyks ir galimybė ratu apvažiuoti Vilniaus rotušę – nors prieš jos bus galima atvykti trimis skirtingomis kilpomis, tačiau čia jos nesusikirs, eismo srautai bus atsieti. Naują judėjimo senamiestyje schemą galima rasti specialiai šiems pokyčiams sukurtoje svetainėje www.senamiestis2030.lt.

Aukščiau minėtu raštu NVSC Vilniaus departamentas taip pat siūlė:

2. Inicijuoti Mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais ribojimo taisyklių pakeitimus, kuriuose numatyti patalpų visiškai izoliavimo įvertinimą ir šio įvertinimo procedūrą bei kriterijus.

Savivaldybės tarybos 2012 m. kovo 21 d. sprendimu Nr. 1-506 [...] patvirtintos Mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais ribojimo taisyklės [...] skirtos įgyvendinti Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 18 straipsnio 9 dalies ir 18⁴ straipsnio 4 dalies 2 punkto nuostatas. Nei Įstatymas, nei Mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais ribojimo taisyklės nenumato, kad licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais gali būti apribotos laiko atžvilgiu dėl skleidžiamo triukšmo. Triukšmo klausimus reglamentuoja Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymas bei kiti teisės aktai.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras 2019 m. kovo 25 d. įsakymu Nr. V-352 „Dėl Darbo grupės Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo ir kitų susijusių įstatymų pakeitimo projektams parengti sudarymo“ sudarė darbo grupę, kuri parengė naujos redakcijos Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo projektą, kuriuo siekiama, kad naujasis Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymas aiškiau apibrėžtų institucijų kompetencijų ribas bei padėtų spręsti gyventojų, jų atstovų keliamas problemas.

Aukščiau minėtu raštu NVSC Vilniaus departamentas taip pat siūlė:

3. Išduodant licencijas prekiauti alkoholiu, vadovautis Įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 8 punktu, nustatančiu, kad Lietuvos Respublikoje prekiauti alkoholiniais gėrimais draudžiama mažmeninės prekybos vietose, kurios nėra visiškai izoliuotos nuo gyvenamųjų ar kitų patalpų, nesusijusių su prekių pardavimo organizavimu ar jų sandėliavimu.

Įstatymas reglamentuoja santykius, susijusius su alkoholio produktų, maisto ir kitų produktų, kuriuose yra etilo alkoholio, gamyba, prekyba, laikymu, gabenimu, įvežimu, importu, eksportu, vartojimu, reklama, rėmimu, ir nustato valstybės alkoholio kontrolės Lietuvos Respublikoje pagrindus. Įstatymas nereglamentuoja triukšmo valdymo klausimų. Įstatymo 2 straipsnio 17 punktą nustato, kad „mažmeninės prekybos vieta – parduotuvė, automobilinė parduotuvė ir kitos vietos, kuriose verčiamasi mažmenine prekyba ir kurios yra įrengtos laikantis maisto tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų“, o Įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 8 punktą taikomas tik mažmeninės prekybos vietoms. Įstatyme nurodyta, kad mažmeninės prekybos vietos turi būti visiškai izoliuotos nuo gyvenamųjų ar kitų patalpų, nesusijusių su prekių pardavimo organizavimu ar jų sandėliavimu, t. y., fizinį patalpų atskyrimą nuo kitų pastatų, tačiau ne apie garso ir kitokį izoliavimą. Reikalavimas įrengti garso ar kitokią izoliaciją išduodant alkoholio licencijas būtų perteklinis ir teisės aktais nenumatytas. Atsisakymo išduoti licenciją atvejų baigtinis sąrašas nustatytas Įstatymo 18⁴ straipsnyje, licencijos neišdavimas dėl neizoliuotų patalpų į šį sąrašą nepatenka. Išduodant licencijas Įstatymas neįpareigoja tikrinti, ar mažmeninės prekybos vietos izoliuotos nuo kitų patalpų.

Aukščiau minėtu raštu NVSC Vilniaus departamentas taip pat siūlė:

4. Inicijuoti Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimus, kuriais būtų draudžiama nakties metu prekiauti alkoholiniais gėrimais visose lauko kavinėse, o prekiauti patalpose

alkoholiniais gėrimais siūlome leisti tik toms kavinėms, kurios pateiks įrodymus, kad jų prekybos vietas (patalpos ir lauko kavinės) yra visiškai izoliuotos nuo gyvenamųjų ir kitų patalpų.

[...]. Savivaldybės administracijos Mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais ribojimo komisija (toliau – Komisija) 2019 m. liepos 9 d. posėdyje svarstė klausimą dėl UAB „A“ priklausančio baro „C“ ir naktinio klubo „D“ <...> prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo. Komisija įvertino gautą informaciją ir nuomones, išklausė X atstovus, UAB „A“ atstovą ir nutarė:

1. Nerengti Savivaldybės tarybos sprendimo projekto dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo UAB „A“ priklausančiame bare „C“ ir naktiniame klube „D“ <...>.

2. Pavesti Savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento Administracinės veiklos skyriui (dabar – Savivaldybės administracijos Administracinės veiklos skyrius) raštu kreiptis į UAB „A“ rekomenduojant išmontuoti garso kolonėles pastato <...> kieme, kad nebūtų grojama muzika ir būtų laikomasi Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių 12.5 papunkčio reikalavimo.

3. Pavesti Savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento Viešosios tvarkos skyriui kreiptis į Vilniaus apskrities vyriausiąją policijos komisariatą, kad kartu su policijos pareigūnais būtų atliekami patikrinimai Islandijos gatvėje siekiant nustatyti viešosios tvarkos ir Kelių eismo taisyklių pažeidimus.

Komisijos posėdyje pasisakęs UAB „A“ atstovas nurodė, kad 2019 m. gegužės mėnesį įrengė langus su papildomu stiklo paketu, kurie papildomai 40 db slopina garsą, kartu pateikė Atliktų darbų aktą ir sąskaitą faktūrą [...]. Pažymėjo, kad sumažino skleidžiamos muzikos garsą, įrengė papildomas garsą slopinančias sienes, kitas izoliacines priemones, kurios slopina žemo garso dažnius. Savivaldybės administracijos Administracinės veiklos skyriaus darbuotojai 2019 m. liepos 9 d. atliko patikrinimą UAB „A“ priklausančiame bare „C“ ir naktiniame klube „D“, esančiuose <...>. Rekomendavo išmontuoti garso kolonėles pastato <...> kieme. Pagrindinė problema, dėl kurios X prašė apriboti prekybos alkoholiniais gėrimais laiką UAB „A“ priklausančiame bare „C“ ir naktiniame klube „D“, buvo lankytojų skleidžiamas triukšmas, o ne konkretūs Įstatymo ar kitų teisės aktų pažeidimai.

[...]. Informacija, gauta iš Įstatymo 18 straipsnio 9 dalyje įvardytų šaltinių, dar nėra besąlyginis pagrindas savivaldybių taryboms priimti sprendimą dėl apribojimo alkoholiniais gėrimais prekybos laiko. Tai ne imperatyvi norma, todėl kiekvienu atskiru atveju savivaldybės tarybos sprendimas dėl apribojimo alkoholiniais gėrimais prekybos laiko turi būti motyvuotas. Atsižvelgdami į suformuotą teismų praktiką, vien pagal gyventojų skundus neturime galimybės siūlyti Savivaldybės tarybai priimti sprendimą dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo. Jei būtų užfiksuota Įstatymo pažeidimų, o institucijos motyvuotai siūlytų apriboti mažmeninės prekybos alkoholiniais laiką UAB „A“, aiškiai nurodytų daromų pažeidimų nuolatinį ir nesibaigiantį pobūdį, sistemiškumą, atsirastų teisinis pagrindas siūlyti Savivaldybės tarybai priimti prekybą ribojančius sprendimus ir taip užkirsti kelią teisės aktų pažeidimams bei užtikrinti visuomenės gerovę.“

7.5. „[...] Savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus pareigūnai nuolat tikrina, kaip Islandijos gatvėje esančios laisvalaikio praleidimo įstaigos laikosi Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių [...] (toliau – Taisyklės) reikalavimų ir ar netrikdoma viešoji rimtis. Patikrinimų metu Islandijos gatvėje pareigūnai Taisyklių ar kitų teisės aktų pažeidimų nenustatė. [...]“

7.6. „Savivaldybės administracija buvo gavusi Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos Asmenų aptarnavimo skyriaus 2020 m. kovo 3 d. raštu Nr. (1D-860)-2D-1252 (Savivaldybėje registruota 2020 m. kovo 16 d., reg. Nr. A50-9587/20) persiustą Asociacijos 2020 m. vasario 24 d. prašymą pakeisti Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo nuostatas, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 488 straipsnį ir Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 34 straipsnio 19 punktą. 2020 m. balandžio 3 d. raštu Nr. A51-46756/20(3.3.2.26E-ADV) informaciją persiuntėme Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, nes jų sudaryta darbo grupė parengė naujos redakcijos Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymą, kuris pateiktas svarstymui. Prašėme, kad svarstydami naujos

redakcijos Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymą ir susijusius teisės aktus įvertintų Asociacijos siūlymus.“

7.7. „[...] [...] Savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. gegužės 8 d. įsakymas Nr. 30-1053/20 „Dėl lauko kavinių prekybos be leidimų vietų tvirtinimo“ (Įsakymas) buvo parengtas atsižvelgiant į tai, kad atsirado poreikis keisti eismo organizavimo tvarką ir tikslu įgyvendinti savivaldybės pagalbos priemonės, skirtas karantino padariniams restoranams, barams ir kavinėms švelninti. Vietos savivaldos įstatyme numatyti bendrieji gyventojų apklausos principai, taip pat nurodyta, kad apklausų rezultatai yra ne privalomojo, o patariamojo pobūdžio. Šiame įstatyme nėra įtvirtinta, kad kiekvienu vietos savivaldos institucijos priimamu klausimu privalomai būtų skelbiama gyventojų apklausa.“

7.8. „[...] Prekybą Įsakymo 1 punkte nurodytose gatvių dalyse gali vykdyti maitinimo paslaugas teikiantys juridiniai asmenys, vykdantys veiklą nurodytų gatvių dalyse arba nutolę atstumu, leidžiančiu aptarnauti lankytojus iš stacionarios kavinės, restorano ar baro. [...]“

7.9. „Informacija apie eismo organizavimo pakeitimus, lauko kavinių prekybos vietas ir prekybos jose tvarką buvo skelbta Savivaldybės interneto svetainėje:

<https://vilnius.lt/lt/2020/04/24/vilnius-siuolo-pagalbos-paketa-restoranams-ir-kavinems-dovanoja-miesto-erdves-ir-kviecia-isigyti-talonu/>,

<https://vilnius.lt/lt/2020/04/27/vilnius-virs-dideliu-restoranu-150-lauko-kaviniu-prasymu-per-diena/>,

<https://vilnius.lt/lt/2020/05/07/laisve-lauko-kavinems-vilniuje-jau-isduoti-270-leidimu/>,

https://vilnius.lt/lt/2020/04/15/vilniaus-savivaldybe-grazins-surinktas-rinkliavas-uz-lauko-kaviniu-ir-prekyvieciu-leidimus/?fbclid=IwAR253SFtN61dfLQ1C1-akx7sANj7i_R0BHUKLHgq1n-0qTRi2AV9Sa9hQrg ,

<https://vilnius.lt/lt/2020/05/05/oficialu-vilnius-pristate-savo-plana-kovai-su-pandemijos-pasekmemis/> ,

<https://vilnius.lt/lt/2020/04/29/vilniaus-dovana-lauko-kavinems-pasaulio-ziniasklaidos-akiratyje/> ,

<https://vilnius.lt/lt/2020/06/28/revoliucija-vilniaus-senamiestyje-neliks-tranzito-4-gatves-skiriamos-pestiesiems/> ,

<https://vilnius.lt/lt/2020/05/22/naujas-vilniaus-gatves-gyvenimo-etapas-be-automobiliu-triuksmo/>, o pats Įsakymas paskelbtas Savivaldybės interneto svetainėje:

<https://aktai.vilnius.lt/list?nr=30-1053%2F20> ir Teisės aktų registre: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/1aeb7a20b6e411eab9d9cd0c85e0b745>.“

8. Iš NVSC Vilniaus departamento pateiktų paaiškinimų nustatyta:

8.1. „[...] Savivaldybė NVSC Vilniaus departamentui 2020 m. gegužės 26 d. raštu Nr. A51-69637/20(3.3.2.26E-ADV) [...] pateikė informaciją apie įgyvendintas priemones sprendžiant Vilniaus Senamiesčio triukšmo problemas [...]. Pagal Savivaldybės rašte pateiktą informaciją, į NVSC Vilniaus departamento 2019 m. birželio 18 d. rašte Nr. (10-12 15.1.1 E)2-30416 pateiktus pasiūlymus nebuvo atsižvelgta. Triukšmo mažinimo priemonės Savivaldybė numatė savarankiškai, nepateikdama šių priemonių efektyvumo triukšmo mažinimui įvertinimo.“

8.2. „[...] Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 207) Lietuvos Respublikos teritorijoje nuo 2020 m. kovo 16 d. paskelbtas karantinas ir patvirtintas karantino režimas, kuriuo numatytos viešojo maitinimo įstaigų, restoranų, kavinių, barų, naktinių klubų ir kitų pasilinksminimo vietų veiklos sąlygos karantino metu. Viešojo maitinimo įstaigų, restoranų, kavinių, barų, naktinių klubų ir kitų pasilinksminimo vietų veikla iki 2020 m. gegužės 31 d. buvo leidžiama nuo 8 iki 22 valandos, nuo 2020 m. birželio 1 d. leidžiamas veiklos laikas pratęstas iki 23 val. Darbo laiko ribojimas netaikomas, kai viešasis maitinimas organizuojamas atvirose erdvėse. Manytina, kad, po karantino atsinaujinus viešojo maitinimo įstaigų, restoranų, kavinių, barų, naktinių klubų ir kitų pasilinksminimo vietų veiklai, tikslingi triukšmo lygio matavimai / skaičiavimai Savivaldybės

parinktų priemonių efektyvumo nustatymui.“

8.3. „[...]. NVSC Vilniaus departamento nuomone, Vilniaus Senamiesčio triukšmo problemos sprendimas turėtų apimti: transporto (taksi automobilių) eismo reguliavimą; laisvalaikio vietų darbo laiko / prekybos alkoholiniais gėrimais reguliavimą; laisvalaikio vietų visiško izoliavimo įvertinimą prieš išduodant licencijas prekybai alkoholiu; dialogo ir konsultacijų tarp X asociacijos ir Savivaldybės vystymą.“

8.4. „[...]. NVSC Vilniaus departamentas, sprendžiant Vilniaus Senamiesčio triukšmo problemas, panaudojo visus norminius teisės aktais suteiktus įgaliojimus, t. y. organizavo triukšmo lygio Islandijos gatvėje vertinimą, teikė siūlymus Savivaldybei dėl problemos sprendimo krypčių. NVSC neturi įgaliojimų riboti triukšmo šaltinių veiklos [...]. [...].“

9. Iš Sveikatos apsaugos ministerijos pateiktų paaiškinimų nustatyta:

9.1. „[...]. [...] Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo pakeitimo projektas (toliau – Įstatymo projektas) buvo pateiktas derinti suinteresuotoms institucijoms bei konsultacijoms su visuomene per Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemę (TAIS 18-5571). Atsižvelgiant į derinimo metu Įstatymo projektui pateiktas suinteresuotų institucijų pastabas ir pasiūlymus, toliau rengiant Įstatymo projektą, siekiant įvertinti kitas galimas teisinio reguliavimo alternatyvas ir siekiant pasirinkti geriausią iš jų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. kovo 25 d. įsakymu Nr. V-352 „Dėl darbo grupės Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo ir kitų susijusių įstatymų pakeitimo projektams parengti sudarymo“ buvo sudaryta darbo grupė. Atsižvelgiant į tai, kad darbo grupės vadovas iš einamų pareigų buvo atleistas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. rugpjūčio 22 d. įsakymu Nr. V-I010 [...], buvo atnaujinta darbo grupės sudėtis. Siekiant sistemiškai išspręsti triukšmo valdymo problemas darbo grupė parengė naujos Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo redakcijos projektą (toliau – Naujos redakcijos projektas). Atsižvelgiant į tai, kad šalyje susidarė ekstremali situacija dėl COVID-19 ir visi sveikatos ir kitų sektorių pajėgumai skiriami suvaldyti ekstremalią situaciją, tolimesni Naujos redakcijos projekto rengimo etapai buvo atidėti.“

9.2. „[...]. Siekiant suderinti institucijų interesus dėl Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo tobulinimo, sprendžiant visuomenėje kylančias triukšmo problemas, į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. kovo 25 d. įsakymu Nr. V-352 [...] sudarytą darbo grupę įtrauktas Savivaldybės administracijos ir Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovas, kuris atstovavo Vilniaus miesto ir kitų savivaldybių interesus. Sveikatos apsaugos ministerija numato artimiausiu metu suinteresuotoms institucijoms per Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemę teikti derinti Naujos redakcijos projektą, kurio nuostatos sprendžia triukšmo problemas laisvalaikio vietose, transporto triukšmo problemas ir aiškiau reglamentuoja atsakingų institucijų kompetenciją. Suderinus institucijų interesus Naujos redakcijos projektą numatoma teikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei.“

9.3. „[...]. [...] Sveikatos apsaugos ministerija buvo gavusi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus 2019 m. gegužės 27 d. raštą Nr. 4D-2019/2-626/3D-1370 „Dėl skundo ir Seimo kontrolierės tarpininkavimo“ kartu su persiųstu X asociacijos ir kitų pasirašiusiųjų asmenų 2019 m. gegužės 15 d. skundu [...] bei Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos 2020 m. kovo 3 d. raštu Nr. (1D-860)-2D-1252 persiūtą X asociacijos 2020 m. vasario 24 d. kreipimąsi dėl laisvalaikio vietų veiklos keliamo triukšmo mažinimo. Skunduose minimus klausimus numatoma išspręsti tobulinant teisinį reguliavimą triukšmo valdymo srityje.“

9.4. „[...]. [...] sveikatos apsaugos ministerija atsakymo į Savivaldybės administracijos [2019] m. kovo 19 d. raštą Nr. A51-24640/19 nerengė. Taip pat [...] sveikatos apsaugos ministerija negavo Savivaldybės administracijos 2020 m. balandžio 3 d. rašto Nr. A51-46756/20 (3.3.2.26E-ADV).“

10. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

10.1. Istatymai:

10.1.1. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

2 straipsnio 1 dalis – „*Biurokratizmas* – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.“

12 straipsnis – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. 2. Seimo kontrolieriai netiria [...], savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) veiklos. [...].“

20 straipsnio 3 dalis – „Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją) privalo nagrinėti institucija ir įstaiga ar pareigūnas, kuriems toks siūlymas (rekomendacija) adresuojamas, ir apie nagrinėjimo rezultatus informuoti Seimo kontrolierių. [...].“

10.1.2. *Viešojo administravimo įstatyme (redakcijoje, galiojusioje iki 2020-11-01)* buvo nustatyta:

3 straipsnis – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]; 5) *tarnybinės pagalbos*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektai, rengdami administracinius sprendimus, prireikus teikia vienas kitam reikalingą informacinę ir kitokią pagalbą; [...] 12) *naujovių ir atvirumo permainingoms principas*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas turi ieškoti naujų ir veiksmingų būdų, kaip spręsti problemas, ir nuolat mokytis iš gerosios patirties pavyzdžių; 13) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...].“

14 straipsnio 8 dalis – „Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų perduoti prašymą ar skundą nagrinėti pagal kompetenciją, jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.“

10.1.3. *Vietos savivaldos įstatyme* nustatyta:

3 straipsnio 12 dalis – „Gyvenamosios vietovės bendruomenė – savivaldybės gyvenamosios vietovės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai, susieti bendrais gyvenimo kaimynystėje poreikiais ir interesais ir tenkindami šiuos poreikius ir interesus veikiantys įvairiomis tiesioginio dalyvavimo formomis (susirinkimas, viešas svarstymas, apklausa, veikla per savo atstovus, bendruomeninės organizacijos ir kt.).“

4 straipsnis – „Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: [...] 9) savivaldybės gyventojų dalyvavimo tvarkant viešuosius savivaldybės reikalus. Savivaldybės institucijos sudaro sąlygas savivaldybės gyventojams tiesiogiai dalyvauti rengiant ir svarstant sprendimų projektus, organizuojant apklausas, susirinkimus, sueigas, viešą peticijų nagrinėjimą, skatina kitas pilietinės iniciatyvos formas. Savivaldybės institucijos diegia savivaldos principus švietimo, kultūros ir kitose įstaigose, remia asociacijų iniciatyvas, susijusias su viešųjų savivaldybės reikalų tvarkymu; [...] 12) reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę. Savivaldybės gyventojai ar jų atstovai turi teisę susipažinti su savivaldybės institucijų sprendimų projektais ir priimtais sprendimais, gauti viešus ir motyvuotus atsakymus į pareikštą nuomonę apie savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų ar atskirų valstybės tarnautojų darbą; [...].“

6 *straipsnio 1 dalis* – viena iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų yra: [...] 35) savivaldybėms priskirtas triukšmo prevencijos ir triukšmo valstybinio valdymo įgyvendinimas; 36) [...] švaros ir tvarkos viešose vietose užtikrinimas; [...].“

30 *straipsnio 2 dalis* – „Savivaldybės administracija: [...]; 6) rengia savivaldybės institucijų sprendimų ir potvarkių projektus; [...].“

36 *straipsnis* – „1. Gyventojai savo nuomonę viešųjų savivaldybės reikalų tvarkymo klausimais gali pareikšti dalyvaudami vietos gyventojų apklausoje (toliau – apklausa). 2. Apklausos rezultatai yra patariamojo pobūdžio [...]. 4. Apklausoje gali dalyvauti savivaldybės gyventojai, kurie turi teisę rinkti šios savivaldybės tarybą. [...].“

37 *straipsnis* – „1. Apklausiai gali būti teikiami klausimai, kuriuos savivaldybė sprendžia atlikdama savarankiškąsias funkcijas. Savivaldybės taryba sprendimu gali nustatyti kriterijus, kuriais remiantis būtina prieš priimant sprendimus rengti apklausas. 2. Apklauskos dėl savivaldybių steigimo, esamų savivaldybių panaikinimo, taip pat jų teritorijų ribų bei centrų nustatymo ir keitimo rengiamos vadovaujantis Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymu.“

44 *straipsnis* – „Apklausa organizuoja savivaldybės administracijos direktorius savivaldybės tarybos nustatyta tvarka.“

10.1.4. *Triukšmo valdymo įstatyme* nustatyta:

3 *straipsnio 2 dalis* – „Pagrindinės triukšmo valdymo priemonės: 1) transporto srautų planavimas; [...] 6) ūkinės veiklos sąlygų reglamentavimas ir triukšmo normavimas; 7) triukšmo kontrolė; [...].“

4 *straipsnis* – „Valstybinį triukšmo valdymą pagal savo kompetenciją įgyvendina: [...] 4) savivaldybių institucijos; [...].“

13 *straipsnio 2 dalis* – „Savivaldybių vykdomosios institucijos, kiti pavaldūs viešojo administravimo subjektai: [...] 6) įgyvendina savivaldybės tarybos patvirtintuose savivaldybės strateginiame plėtros ir (ar) savivaldybės strateginiame veiklos planuose numatytas triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones; [...] 9) vykdo triukšmo, kylančio atliekant statybos darbus gyvenamosiose patalpose ir gyvenamosiose teritorijose, kontrolę Vyriausybės nustatyta tvarka, atlieka triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių laikymosi kontrolę; 10) atlieka kitas triukšmo valdymo funkcijas, numatytas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose.“

22 *straipsnio 4 dalis* – „Triukšmo kontrolę atliekančios valstybės ir savivaldybių institucijos teikia asmenims triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimus. [...].“

30 *straipsnis* – „Asmenys turi teisę Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka: 1) iš valstybės ir savivaldybių institucijų gauti teisingą informaciją apie triukšmo lygius, triukšmo prevencijos ir triukšmo mažinimo priemonių įgyvendinimą, leidžiamus triukšmo normatyvus ir planuojamų naudoti triukšmo šaltinių pavojingumą sveikatai; [...] 3) reikalauti, kad būtų nutrauktas triukšmo šaltinių poveikis visuomenės sveikatai ir aplinkai.“

10.1.5. *Teisėkūros pagrindų įstatyme* nustatyta:

3 *straipsnio 2 dalis* – „Teisėkūroje vadovaujamosi šiais principais: [...] 4) atvirumo ir skaidrumo, reiškiančiu, kad teisėkūra turi būti vieša, su bendraisiais interesais susiję teisėkūros sprendimai negali būti priimami visuomenei nežinant ir neturint galimybių dalyvauti, valstybės politikos tikslai, teisinio reguliavimo poreikis ir teisėkūroje dalyvaujantys subjektai turi būti žinomi, visuomenei ir interesų grupėms sudarytos sąlygos teikti pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo visose teisėkūros stadijose, taip pat turi būti žinomi teisės aktų projektų rengimą inicijavę, teisės aktų projektus parengę, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą atlikę subjektai ir galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą atliekantys subjektai; [...].“

10.2. **Kiti teisės aktai:**

10.2.1. Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose *Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* reglamentuojama:

35 *punktas* – „Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: [...] 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos

Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; [...].“

10.2.2. Vyriausybės 2020-04-22 nutarime Nr. 398 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ pakeitimo“ buvo reglamentuojama:

„Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutaria:

1. Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimą Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“:

[...].

1.8. Pakeisti 3.2.6 papunktį ir jį išdėstyti taip:

„3.2.6. Draudžiama viešojo maitinimo įstaigų, restoranų, kavinių, barų, naktinių klubų ir kitų pasilinksminimo vietų veikla. Šis draudimas netaikomas:

3.2.6.1. kai maistas tiekiamas išsinešti arba pristatomas fiziniams ir juridiniams asmenims kitais būdais; [...].

3.2.6.2. kai viešasis maitinimas organizuojamas atvirose erdvėse.“

10.2.3. Savivaldybės tarybos 2007-09-12 sprendimu Nr. 1-211 patvirtintose *Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklėse* (Savivaldybės tarybos 2017-05-31 sprendimo Nr. 1-994 redakcija) reglamentuojama:

16 punktas – „Savivaldybės administracija, gavusi informaciją apie nubaustus asmenis ir pažeidimus dėl laisvalaikio veiklos sukulto triukšmo arba savo iniciatyva nustačiusi tokio pobūdžio pažeidimus: 16.1. pareikalauja, kad triukšmo šaltinių valdytojai taikytų triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones, tikslintų ir keistų triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šaltinių veiklos pradžios ir pabaigos laiką, ir nustato reikalavimo įvykdymo terminą; 16.2. jei triukšmo šaltinio valdytojas per nurodytą terminą Savivaldybės administracijos reikalavimo neįvykdo, įgalioti Savivaldybės administracijos pareigūnai pradeda administracinio nusižengimo teiseną dėl Triukšmo valdymo įstatymo ir (ar) Taisyklių pažeidimo; [...].“

18 punktas – „Taisyklių laikymosi kontrolę užtikrina Savivaldybės administracijos ir policijos pareigūnai. Asmenys, pažeidę Taisyklių reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.“

Skundo tyrimui reikšminga teismų praktika

11. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika

Konstitucinio Teismo 2014-05-09 nutarimas (byla Nr. 47/2011):

„[...]. Konstitucijos 46 straipsnio 3 dalies nuostata, jog valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei, aiškintina *inter alia* kartu su Konstitucijos 53 straipsnio 1 dalimi, kurioje nustatyta, kad valstybė rūpinasi žmonių sveikata. Aiškindamas Konstitucijos 53 straipsnio 1 dalį, Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad žmogaus ir visuomenės sveikata yra viena svarbiausių visuomenės vertybių (Konstitucinio Teismo 2002 m. liepos 11 d., 2005 m. rugsėjo 29 d., 2009 m. rugsėjo 2 d., 2011 m. birželio 21 d. nutarimai), taip pat kad žmonių sveikatos apsauga yra konstituciškai svarbus tikslas, viešasis interesas, o rūpinimasis žmonių sveikata – tai valstybės funkcija (Konstitucinio Teismo 2002 m. sausio 14 d., 2004 m. sausio 26 d., 2005 m. rugsėjo 29 d., 2009 m. rugsėjo 2 d., 2011 m. birželio 21 d. nutarimai). Todėl toks ūkinės veiklos ribojimas, kuriuo siekiama apsaugoti žmonių sveikatą, traktuotinas kaip skirtas bendrai tautos gerovei užtikrinti ir, jeigu yra paisoma iš Konstitucijos kylančių reikalavimų, savaime nelaikytinas pažeidžiančiu Konstituciją (Konstitucinio Teismo 2005 m. rugsėjo 29 d., 2011 m. birželio 21 d. nutarimai). [...].“

12. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika:

12.1. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartis (administracinė byla Nr. AS-805-492/2017):

„[...] Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ir Konvencija) 8 straipsnis saugo asmens teisę į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą, būsto neliečiamybę ir susirašinėjimo slaptumą. Nors Konvencijoje nėra aiškiai įtvirtintos teisės į švarią ir ramią aplinką, tačiau Europos Žmogaus Teisių Teismas savo jurisprudencijoje yra atskleidęs platesnį teisės į būsto neliečiamybę turinį, nurodydamas, kad asmuo turi teisę į būsto neliečiamybės gerbimą, reiškiančią ne tik teisę į atitinkamą plotą, bet ir teisę į ramų naudojimąsi juo. Teisės į būsto neliečiamybės gerbimą pažeidimai neapsiriboja konkrečiais ar fiziniais pažeidimais, pvz., neteisėtu patekimu į būstą, bet taip pat apima tuos, kurie nėra konkretūs ar fiziniai, pvz., triukšmas, tarša, kvapai ar kitos suvaržymo formos. Rimto pažeidimo priežastimi gali būti asmens teisės į būsto neliečiamybės gerbimą pažeidimas, jei asmeniui užkertamas kelias netrukdomai naudotis namų patogumais (Europos Žmogaus Teisių Teismo 2003 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Hatton ir kiti prieš Jungtinę karalystę, pareiškimo Nr. 36022/97, 96 p.). [...]“

12.2. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartis (administracinė byla Nr. A502-1605/2012):

„[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą [...]. Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, [...], taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. [...]. [...] kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktinaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.). [...]“

Tyrimo išvados

13. Pareiškėja skundėsi Seimo kontrolierei dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant 2018-07-24 pažymoje pateiktas rekomendacijas ir sprendžiant su Islandijos gatvėje ir kitose Senamiesčio gatvėse esančių laisvalaikio vietų veiklos bei transporto keliamu triukšmu susijusius klausimus.

Dėl Pareiškėjos skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierė kreipėsi į Savivaldybės administraciją, NVSC Vilniaus departamentą ir Sveikatos apsaugos ministeriją.

Atsižvelgiant į tai, kad teisinis reglamentavimas keitėsi, tyrimo metu vertinant Savivaldybės administracijos veiklą vadovautasi teisiniu reglamentavimu, galiojusiu iki 2020-11-01.

14. Seimo kontrolierė akcentuoja, kad asmens teisė į sveiką aplinką įtvirtinta Lietuvos Respublikos Konstitucijos 53 ir 54 straipsniuose, kuriuose nustatyta valstybės pareiga rūpintis žmonių sveikata, valstybės ir visos visuomenės pareiga saugoti aplinką nuo kenksmingų poveikių, taip pat yra nustatyti pagrindiniai Lietuvos valstybės sveikatos apsaugos politikos tikslai bei kryptys. Konstitucijos 54 straipsnio 1 dalyje suformuluotas vienas iš valstybės veiklos tikslų – užtikrinti žmonių teises į sveiką ir švarią aplinką.

Konstitucinis Teismas savo doktrinoje yra konstatavęs, jog „[...] žmogaus ir visuomenės sveikata yra viena svarbiausių visuomenės vertybių“ (pažymos 11 punktas). Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje taip pat yra akcentavęs, kad „Teisės į būsto neliečiamybės gerbimą pažeidimai neapsiriboja konkrečiais ar fiziniais pažeidimais, pvz., neteisėtu patekimu į būstą,

bet taip pat apima tuos, kurie nėra konkretūs ar fiziniai, pvz., triukšmas, tarša, kvapai ar kitos suvaržymo formos“ (pažymos 12.1 punktą).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pažymėtina, kad žmonių sveikata, visuomenės gerovė, saugi namų ir socialinė aplinka laikytina prioritetu ūkinės veiklos atžvilgiu. Visi juridiniai ir fiziniai asmenys turi susilaikyti ne tik nuo tokių veiksmų, kuriais būtų daroma žala aplinkai, tačiau taip pat ir nuo veiklos, kuri žalinga toje aplinkoje gyvenantiems žmonėms.

15. Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 35 ir 36 punktuose įtvirtintomis nuostatomis, vienos iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų yra savivaldybėms priskirtas triukšmo prevencijos ir triukšmo valstybinio valdymo įgyvendinimas, taip pat tvarkos viešose vietose užtikrinimas. Triukšmo valdymo įstatymo 4 straipsnio 4 punkte nurodyta, kad valstybinį triukšmo valdymą pagal savo kompetenciją įgyvendina savivaldybių institucijos. Vadovaujantis to paties teisės akto 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintomis nuostatomis, vienos iš pagrindinių triukšmo valdymo priemonių yra transporto srautų planavimas, ūkinės veiklos sąlygų reglamentavimas ir triukšmo normavimas, triukšmo kontrolė ir kt.

Pažymėtina, kad savivaldybių vykdomosios institucijos, kiti pavaldūs viešojo administravimo subjektai turi pareigą atlikti triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių laikymosi kontrolę, taip pat atlikti kitas triukšmo valdymo funkcijas, numatytas Triukšmo valdymo įstatyme ir kituose teisės aktuose (Triukšmo valdymo įstatymo 13 straipsnio 2 dalis). Seimo kontrolierė akcentuoja, kad, jeigu įstatymais tam tikros funkcijos priskirtinos savivaldybių kompetencijai, tai savivaldybės (įtraukiant ir Savivaldybę) privalo šias funkcijas vykdyti. Tai buvo pažymėta ir 2018-07-24 pažymoje Nr. 4D-2018/2-316 pateiktose išvadose.

16. Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją) privalo nagrinėti institucija ir įstaiga ar pareigūnas, kuriems toks siūlymas (rekomendacija) adresuojamas, ir apie nagrinėjimo rezultatus informuoti Seimo kontrolierių.

Remiantis šia teisės norma, institucijoms ir įstaigoms yra nustatyta imperatyvi pareiga apsvarstyti Seimo kontrolieriaus teikiamas rekomendacijas.

16.1. **Kas sietina su 2018-07-24 pažymos 28.1.1 punkte pateiktos rekomendacijos nagrinėjimu**, pažymėtina, kad Savivaldybės administracija 2019-03-22 raštu Nr. A51-26085/19(3.3.4.4E-EM4) informavo Seimo kontrolierę, jog Savivaldybės taryba 2018-12-19 sprendimu Nr. 1-1859 patvirtino Vilniaus miesto savivaldybės darnaus judumo planą (Judumo planas). Savivaldybės administracija pateiktame 2019-03-22 rašte nurodė, kad, gerinant eismo organizavimą Senamiesčio teritorijoje, Judumo plane numatyta panaikinti tranzitinio transporto eismą, mažinti autotransporto trauką Senamiesčio branduolio teritorijoje ir kad planuojama eismo reguliavimo darbus vykdyti trimis etapais (pažymos 4 punktą).

Šiame kontekste taip pat pažymėtina, kad Savivaldybės taryba 2019-01-09 sprendimu Nr. 1-1902 pritarė 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.5.1-TID-R-514 priemonės „Darnaus judumo priemonių diegimas“ projektui „Kilpinis eismo reguliavimas Vilniaus miesto senamiesčio branduolio teritorijoje“ (pažymos 5 punktą). Remiantis tyrimo metu Seimo kontrolierei pateikta informacija, įgyvendinant pirmąjį eismo reguliavimo darbų etapą, nuo 2020-05-11 Vilniaus senamiestyje buvo įvestas kilpinis eismas, tokiu būdu, Savivaldybės administracijos teigimu, dalis Senamiesčio gatvelių visiškai atribotos nuo automobilių srauto (pažymos 7.4 punkto 1 papunktis). Be to, remiantis tyrimo metu Seimo kontrolierei pateikta informacija, Savivaldybės taryba, įgyvendindama Judumo plano nuostatas, 2019 metais priėmė sprendimą pabranginti automobilių stovėjimą Vilniaus miesto centrinėje dalyje, tokiu būdu siekiant apriboti įvažiuojančio į miesto centrą, o ypač į Senamiesčio teritoriją, automobilių skaičių (pažymos 7.4 punktą).

16.2. **Kas sietina su 2018-07-24 pažymos 28.1.2 punkte pateiktos rekomendacijos vykdymu, taip pat Seimo kontrolierės 2019-05-27 raštu Nr. 4D-2019/2-626/3D-1370 persiūsto**

Asociacijos pakartotinio 2019-05-15 skundo nagrinėjimu, tyrimo metu nustatyta, kad Savivaldybės administracija ėmėsi toliau nurodytu priemonių:

1) Savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus pareigūnai, įgyvendindami Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 36 punkte įtvirtintą funkciją, prevenciškai tikrino (tikrina), kaip Senamiestyje (įtraukiant ir Islandijos bei Pamėnkalnio gatves) laikomasi teisės aktų reikalavimų, susijusių su viešąja tvarka. Savivaldybės administracijos teigimu, minėtų patikrinimų metu pareigūnai Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių ar kitų teisės aktų pažeidimų nenustatė (pažymos 4 ir 7.5 punktai);

2) Mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais ribojimo komisija (Komisija) 2018-10-30 posėdyje svarstė klausimą dėl vieno iš Senamiestyje esančio baro prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo ir nutarė rengti Savivaldybės tarybos sprendimo projektą dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo bare, uždraudžiant prekiauti alkoholiniais gėrimais nuo 20 val. iki 8 val. Atsižvelgiant į tai, Savivaldybės administracija parengė ir pateikė svarstyti Savivaldybės tarybos sprendimo projektą dėl mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo bare. Savivaldybės taryba 2019-04-10 posėdyje nusprendė nepritari pateiktam sprendimo projektui (pažymos 5 punktas). Šiame kontekste pažymėtina, kad, vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 2 dalies nuostatomis, Seimo kontrolierių kompetencijai nepriskirtina vertinti savivaldybių tarybų veiklos (įtraukiant ir savivaldybių tarybų priimtų sprendimų teisėtumo bei pagrįstumo vertinimą), todėl tyrimo metu Seimo kontrolierė nevertino aplinkybių, susijusių su Savivaldybės tarybos minėto 2019-04-10 sprendimo teisėtumu bei pagrįstumu;

3) Savivaldybės administracijos atsakingi darbuotojai 2018 metų rudenį atliko papildomą patikrinimą Islandijos gatvėje tam, kad, Savivaldybės administracijos teigimu, galėtų numatyti „visus galimus triukšmų šaltinius“. Atlikus patikrinimą, Savivaldybės administracija 2018-11-12 raštais Nr. A51-97799/18(2.3.4.13-SM3), Nr. A51-97802/18(3.3.2.26E-SM), Nr. A51-97980/18(3.3.2.26E-SM) ir Nr. A51-98016/18(2.3.4.13-SM3) kreipėsi į atsakingas uždarašias akcines bendroves, kurioms priklauso Islandijos gatvėje esančios laisvalaikio vietos, prašydama dalyvauti Savivaldybės administracijos organizuojamame susitikime. Atitinkamai, Savivaldybės administracija 2018 metų rudenį organizavo susitikimą su laisvalaikio vietų atstovais, kurio metu aptarė aktualius klausimus, susijusius su galimomis triukšmo mažinimo priemonėmis naktiniuose baruose (klubuose). Pasitarimo metu atsakingi laisvalaikio vietų atstovai siūlė Senamiesčio gyventojams kreiptis į juos, „kai gyventojai patiria neigiamą skleidžiamo triukšmo poveikį“, bei nurodė savo kontaktinius telefono numerius (pažymos 4 punktas);

4) Savivaldybės administracijos atsakingi darbuotojai 2019 metų kovo mėnesį atliko patikrinimus Vilniaus miesto Liejyklos, Totorių gatvėse, Vilniaus gatvės dalyje nuo Gedimino prospekto iki Klaipėdos gatvės, taip pat ir Islandijos gatvėje, nustatė veikiančias laisvalaikio praleidimo vietas. Atsižvelgiant į tai, Savivaldybės administracija 2019-03-26 raštu Nr. A51-27108/19(3.3.2.26E-SM) kreipėsi į minėtose gatvėse įsikūrusių laisvalaikio praleidimo įstaigų atsakingus asmenis, priminė teisės aktų reikalavimus, susijusius su triukšmo prevencija viešosiose vietose, ir prašė įspėti darbuotojus, kad laikytųsi teisės aktų reikalavimų, gerbtų gyventojų teisę į poilsį (pažymos 7.1 punktas);

5) Savivaldybės administracija 2019-05-13 raštu Nr. A51-43666/19(3.3.4.4E-EM4) kreipėsi į atsakingą uždarašią akcinę bendrovę (vieno iš Senamiestyje esančio baro valdytoją), reikalaujama taikyti efektyvias triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones, tikslinti ir keisti triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šaltinių veiklos pradžios ir pabaigos laiką, kaip tai reglamentuojama Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės) 16.1 punkte (pažymos 5 ir 10.2.3 punktai);

6) Komisija 2019-06-03 posėdyje svarstė klausimą dėl A. Savičiaus gatvėje esančių tam tikrų kavinių (restoranų) prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo. Savivaldybės administracijos teigimu, Komisija įvertino gautą informaciją ir nuomones, iš klausė Asociacijos atstovus, barų (kavinių, restoranų) atstovus ir nutarė nerengti Savivaldybės tarybos sprendimo projekto dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo minėtose vietose. Priimtas sprendimas

prašyti viešojo maitinimo įstaigų vadovų raštu papildomai pateikti pasiūlymus dėl galimų sprendimų būdų, kad gyventojai patirtų kuo mažiau nepatogumų. Atsižvelgiant į tai, Savivaldybės administracija 2019-06-05 raštu Nr. A51-52193/19(3.3.2.26E-SM) kreipėsi į A. Savičiaus gatvėje esančių barų (restoranų, kavinių) atsakingus asmenis, prašant raštu papildomai pateikti pasiūlymus dėl galimų sprendimų būdų, kad gyventojai patirtų kuo mažiau nepatogumų. Savivaldybės administracijos teigimu, pasiūlymų iš minėtų viešojo maitinimo įstaigų atstovų nesulaukta (pažymos 5 punktas);

7) 2019 metais Vilniaus miesto A. Savičiaus gatvėje buvo įrengti informaciniai ženklai, primenantys, kad nereikėtų trikdyti gatvėje gyvenančių asmenų ramybės, nerūkyti ir nešiukšlinti (pažymos 5 punktas);

8) Savivaldybės administracija 2019-06-11 raštais kreipėsi į Vilniaus apskrities vyriausiąjį policijos komisariatą, NVSC Vilniaus departamentą ir į kitas institucijas (įstaigas), prašydama jų pateikti informaciją apie padarytus pažeidimus, nusikalstamas veikas, gautus skundus, pateiktus vykdyti privalomus nurodymus ir pasiūlymus dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo Vilniaus miesto Islandijos ir Vilniaus gatvėse esančių tam tikrų barų (naktinių klubų). Remiantis tyrimo metu Savivaldybės administracijos pateiktais paaiškinimais, Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto trečiasis policijos komisariatas (toliau vadinama – Komisariatas) ir NVSC Vilniaus departamentas pateikė prašomą informaciją (pažymos 7.2 punktas). Komisariatas 2019-06-18 rašte Nr. 10-S-45220(1.46E-10) nurodė, kad nuo 2018-01-01 iki 2019-06-19 policijos registruojamų įvykių registre užregistruota 114 pranešimų dėl viešosios tvarkos pažeidimų, Kelių eismo taisyklių pažeidimų, nusikalstamų veikų <...>, Vilniuje (pažymos 7.3 punktas). NVSC Vilniaus departamentas 2019-06-18 raštu Nr. (10-12 15.1.1 E)2-30416 pateikė Savivaldybės administracijai tam tikrus pasiūlymus dėl galimų priemonių, sprendžiant Senamiesčio triukšmo problemas (pažymos 7.4 punktas);

9) Savivaldybei gavus Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos 2020-03-03 raštu Nr. (1D-860)-2D-1252 persiūtą Asociacijos 2020-02-24 prašymą dėl Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatų pakeitimo, Savivaldybės administracija 2020-04-03 raštu Nr. A51-46756/20(3.3.2.26E-ADV) minėtą Asociacijos 2020-02-24 kreipimąsi persiuntė nagrinėti Sveikatos apsaugos ministerijai, prašydama Sveikatos apsaugos ministerijos rengiant naujos redakcijos Triukšmo valdymo įstatymą įvertinti ir Asociacijos 2020-02-24 kreipimesi pateiktus pasiūlymus (pažymos 7.6 punktas). Tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktoje informacijoje Sveikatos apsaugos ministerija nurodė, kad yra gavusi Seimo kontrolieriaus 2019-05-27 raštu Nr. 4D-2019/2-626/3D-1370 persiūtą Asociacijos ir kitų pasirašiusiųjų asmenų 2019-05-15 kreipimąsi, taip pat Prezidento kanceliarijos 2020-03-03 raštu Nr. (1D-860)-2D-1252 persiūtą Asociacijos 2020-02-24 kreipimąsi ir kad kreipimosi raštuose „[...] minimus klausimus numatoma išspręsti tobulinant teisinį reguliavimą triukšmo valdymo srityje“ (pažymos 9.3 punktas). Be to, remiantis tyrimo metu Savivaldybės administracijos Seimo kontrolieriui pateikta informacija, Savivaldybės administracija dar 2019-03-19 raštu Nr. A51-24640/19(3.3.2.2-EM4) kreipėsi į Sveikatos apsaugos ministeriją, prašydama inicijuoti teisės aktų pakeitimus ir pateikdama pasiūlymus, susijusius su triukšmo prevencija ir valdymu (pažymos 5 punktas). Tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktoje informacijoje Sveikatos apsaugos ministerija nurodė, kad nerengė atsakymo į minėtą Savivaldybės administracijos 2019-03-19 raštą Nr. A51-24640/19(3.3.2.2-EM4) (pažymos 9.4 punktas). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Sveikatos apsaugos ministerijai teiktina rekomendacija.

Apibendrinant, nėra pagrindo konstatuoti, kad Savivaldybės administracija, susipažinusi su 2018-07-24 pažymoje pateiktomis rekomendacijos, nesiėmė jokių priemonių joms įgyvendinti ir spręsti su Islandijos gatvėje ir kitose Senamiesčio gatvėse esančių laisvalaikio vietų veiklos bei transporto keliamu triukšmu susijusius klausimus.

Šiame kontekste Seimo kontrolierė taip pat papildomai atkreipia Pareiškėjos ir kitų suinteresuotų asmenų dėmesį į tai, kad Senamiestyje siekiama plėtoti kultūrinį turizmą (Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano Aiškinamojo rašto 108 punktas). Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrajame plane numatyta Savivaldybės vizija dėl Senamiesčio išsaugojimo, veiklų jame plėtojimo. Siekis Senamiestyje plėtoti kultūrinį turizmą ir buvimas vienu iš

UNESCO Pasaulio paveldo objektu lemia didesnę tiek asmenų (vilniečių, miesto svečių), norinčių praleisti laisvalaikį, susipažinti su miesto kultūra ir pan., tiek ir laisvalaikio praleidimo (kavinių, restoranų, barų ir pan.), taip pat kultūros vietų koncentraciją minėtoje miesto dalyje lyginant su kitomis Vilniaus miesto dalimis. Dėl to gyvenamoji aplinka Senamiestyje dėl didesnės žmonių bei laisvalaikio ir kultūros vietų koncentracijos, Seimo kontrolierės nuomone, yra triukšmingesnė negu, pavyzdžiui, Vilniaus miesto miegamuosiuose mikrorajonuose. Pažymėtina, kad Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrąjį planą tvirtina Savivaldybės taryba savo sprendimu, o Seimo kontrolierės kompetencijai nepriskirtina vertinti minėto sprendimo politiniu, tiksliniu aspektu.

Nepaisant to (ypač atkreipiant dėmesį, kad Vilniaus Senamiestyje yra nemažai daugiabučių gyvenamųjų namų), pirmiau minėtos aplinkybės neatleidžia Savivaldybės administracijos nuo pareigos tinkamai vykdyti Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 35 ir 36 punktuose įtvirtintas triukšmo prevencijos ir triukšmo valstybinio valdymo įgyvendinimo, tvarkos viešose vietose užtikrinimo funkcijas Senamiesčio gyvenamojoje aplinkoje, taip pat nuolat ieškoti naujų ir efektyvių priemonių probleminiams aspektams, atsirandantiems Savivaldybės administracijai vykdant minėtas funkcijas, spręsti. Pabrėžtina, kad komerciniai interesai negali būti prioritetas žmonių sveikatos, visuomenės gerovės, saugios namų ir socialinės aplinkos atžvilgiu.

17. Iš tyrimo metu Seimo kontrolierei pateiktos informacijos (dokumentų) nustatyta, kad Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmai, susiję su 2018-07-24 pažymoje pateiktų rekomendacijų vykdymu ir Pareiškėjos bei kitų Senamiesčio gyventojų teisės į ramią gyvenamąją aplinką užtikrinimu, nagrinėjamu atveju laikytini buvę nepakankamais dėl toliau nurodytų priežasčių:

17.1. kas sietina su 2018-07-24 pažymos 28.1.1 punkte pateiktos rekomendacijos vykdymu:

Savivaldybės administracija informavo Seimo kontrolierę apie tai, kokios konkrečios priemonės, susijusios su eismo organizavimo gerinimu Vilniaus Senamiestyje, numatytos Judumo plane. Vis dėlto Savivaldybės administracija nieko nepasisakė (nepateikė informacijos), kokios priemonės, susijusios konkrečiai su triukšmo mažinimu, numatytos Judumo plane (jeigu numatytos). Savivaldybės administracija tik abstrakčiai informavo, kad „kilpinis eismo reguliavimas Vilniaus senamiesčio branduolio teritorijoje, yra pagrindinė priemonė, leisianti pažaboti chuliganiškus vairuotojus, sumažinti triukšmą, oro taršą ir padaryti Senamiestį patrauklesnį gyventi“ (pažymos 5 punktas), tačiau nepaaiškino, kokią konkrečią įtaką numatyti eismo reguliavimo pakeitimai turės Senamiesčio gyventojams ir kaip konkrečiai padės užtikrinti jų teisę į ramią aplinką (galimai sumažins triukšmą ir pan.). Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 30 straipsnio 2 dalies 6 punkto nuostatomis, Savivaldybės administracija turi pareigą rengti savivaldybės institucijų sprendimų ir potvarkių projektus. Tyrimo metu Seimo kontrolierė, įvertinusi Judumo plano turinį, nenustatė, kad jame būtų numatytos konkrečios Senamiesčio laisvalaikio vietų ir jų prieigose keliamo triukšmo mažinimo priemonės. Tai 2019-06-18 rašte Nr. (10-12 15.1.1 E)2-30416 pažymėjo ir NVSC Vilniaus departamentas. Seimo kontrolierė akcentuoja, kad, rengdama Savivaldybės strateginius planavimo dokumentų projektus, Savivaldybės administracija turi atsižvelgti į aktualias Savivaldybės bendruomenės problemas, įtraukiant ir tas, kurios susijusios su laisvalaikio vietų sukeliama triukšmu Senamiestyje, ir neapsiriboti Judumo planu. Judumo plano pagrindinė paskirtis – eismo Vilniaus mieste reguliavimas. Šis planas – tik viena iš triukšmo prevencijos planavimo Vilniaus mieste priemonių (ne pagrindinė). Savivaldybės administracija tyrimo metu Seimo kontrolierei pateiktoje informacijoje nieko nepasisakė dėl kitų strateginių planavimo dokumentų (pavyzdžiui, dėl Vilniaus miesto triukšmo prevencijos veiksmų plano). Darytina išvada, kad Savivaldybės administracija nerengė Vilniaus miesto triukšmo prevencijos veiksmų plano (kitų su triukšmo prevencija susijusių strateginių planavimo dokumentų) pakeitimų, taigi neatsižvelgė į Savivaldybės bendruomenės problemas, susijusias su laisvalaikio vietų sukeliama triukšmu Senamiestyje;

17.2. kas sietina su 2018-07-24 pažymos 28.1.2 punkte pateiktos rekomendacijos vykdymu bei Seimo kontrolierės 2019-05-27 raštu Nr. 4D-2019/2-626/3D-1370 persiusto Asociacijos pakartotinio 2019-05-15 skundo nagrinėjimu:

17.2.1. remiantis NVSC Vilniaus departamento 2019-06-20 raštu Nr. (10-12 15.1.1 E)2-30853 pateikta informacija, susipažinęs su 2018-07-24 pažymoje pateiktomis rekomendacijomis, NVSC Vilniaus departamentas 2018 metų lapkričio mėnesį organizavo triukšmo lygio matavimus Islandijos gatvėje, kurių rezultatai parodė, kad, neveikiant laisvalaikio vietoms, Senamiesčio gyvenamojoje aplinkoje ekvivalentinis garso slėgio lygis neviršijo Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ nustatytų ribinių dydžių, o veikiant laisvalaikio vietoms išmatuoti triukšmo lygiai viršijo leistiną lygį iki 16 dBA. NVSC Vilniaus departamentas taip pat atkreipė dėmesį, kad minėti triukšmo matavimai buvo atlikti po to, kai Savivaldybė 2016–2017 metais jau buvo įgyvendinusi eismo pertvarkymo darbus Islandijos gatvėje, ir ši įgyvendinta priemonė, NVSC Vilniaus departamento nuomone, buvo neefektyvi (tai iš esmės patvirtinta atliktų triukšmo matavimų rezultatais). Pareiškėja taip pat skundėsi Seimo kontrolieriui, jog Savivaldybės administracijos priemonės, kurių buvo imtasi sprendžiant Senamiesčio gatvėse esančių laisvalaikio vietų veiklos (ir jų prieigose) bei transporto keliamu triukšmo problemas, yra neefektyvios. Pirmiau minėta informacija įtikino Seimo kontrolierę, kad Savivaldybės administracija nesiėmė pakankamų priemonių minėtoms triukšmo problemoms Sanamiestyje spręsti;

17.2.2. vadovaujantis Triukšmo valdymo įstatymo 22 straipsnio 4 dalies nuostatomis, triukšmo kontrolę atliekančios valstybės ir savivaldybių institucijos teikia asmenims triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimus. Atitinkamai, asmenys turi teisę iš valstybės ir savivaldybių institucijų gauti teisingą informaciją apie triukšmo lygius, triukšmo prevencijos ir triukšmo mažinimo priemonių įgyvendinimą, leidžiamus triukšmo normatyvus ir planuojamų naudoti triukšmo šaltinių pavojingumą sveikatai, taip pat reikalauti, kad būtų nutrauktas triukšmo šaltinių poveikis visuomenės sveikatai ir aplinkai (pažymos 10.1.4 punktas).

Iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos (dokumentų) nustatyta, kad Savivaldybės administracija tiek ir 2018 metų rudenį, tiek ir 2019 metų pavasarį kreipėsi į atsakingas uždarašias akcines bendroves, prašydama įspėti atsakingų įmonių darbuotojus, kad jie laikytųsi teisės aktų reikalavimų, gerbtų gyventojų teisę į poilsį, taip pat kvietė įmonių atstovus į pasitarimus, priminė teisės aktų reikalavimus, susijusius su triukšmo viešosiose vietose prevencija, prašė taikyti efektyvias triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones. Pažymėtina, kad NVSC Vilniaus departamento 2018 metų lapkričio mėnesį atlikti triukšmo lygio matavimai rodo, kad triukšmo kilmė yra susijusi su kavinių, barų, naktinių klubų veikla bei jų prieigose lankytojų keliamu triukšmu (kaip minėta, veikiant laisvalaikio vietoms, išmatuoti triukšmo lygiai viršijo leistiną lygį iki 16 dBA). Ši aplinkybė Savivaldybės administracijai turėtų būti žinoma. Vis dėlto daugeliu atvejų Savivaldybės administracija iš esmės apsiribojo rekomendacinio pobūdžio kreipimosi raštais (prašymais) į laisvalaikio vietų atstovus, į kuriuos viešojo maitinimo įstaigų atstovai net neatsakė. Dėl Seimo kontrolieriui nežinomų priežasčių Savivaldybės administracija atsakingiems asmenims neteikė konkretnių įpareigojimų taikyti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones.

Be to, iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos (dokumentų) nenustatyta, kad Savivaldybės administracija būtų pasidomėjusi (jeigu taip, kada ir koku būdu) dėl pirmiau minėtų rekomendacinio pobūdžio prašymų laisvalaikio vietų atstovams taikyti efektyvias triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones (į)vykdymo, neaišku, ar atsakingų laisvalaikio vietų atstovai atsižvelgė (jeigu taip, tai kokia apimtimi) į Savivaldybės administracijos pirmiau minėtus prašymus (Savivaldybės administracija tyrimo metu nepateikė Seimo kontrolieriui laisvalaikio vietų atstovų atsakymų). Tyrimo metu informacija Seimo kontrolieriui buvo pateikta tik dėl vieno naktinio klubo taikytų triukšmo prevencijos priemonių (t. y., kad buvo įrengti dvigubi langai, naktinio klubo sienos izoliuotos akustinėmis medžiagomis).

Taip pat pažymėtina, kad Savivaldybės administracija, įgyvendindama Taisyklių 16.1 punkte įtvirtintas nuostatas, 2019-05-13 raštu Nr. A51-43666/19(3.3.4.4E-EM4) teikė

reikalavimus dėl triukšmo mažinimo ir prevencijos priemonių kito baro savininkui, tačiau neaišku, ar minėti įpareigojimai buvo įvykdyti (Savivaldybės administracija tyrimo metu nepateikė Seimo kontrolieriui tai patvirtinančios informacijos). Be to, Savivaldybės administracijos teigimu, iš daugelio viešojo maitinimo įstaigų atstovų ji nėra sulaukusi atsakymų į Savivaldybės administracijos 2019-06-05 raštą Nr. A51-52193/19(3.3.2.26E-SM), kuriuo buvo prašoma A. Savičiaus gatvėje esančių barų (restoranų, kavinių) atsakingų asmenų raštu papildomai pateikti pasiūlymus dėl galimų triukšmo problemos sprendimų būdų, kad Senamiesčio gyventojai patirtų kuo mažiau nepatogumų. Šiame kontekste Seimo kontrolierė pažymi, kad nuo pirmiau minėto Savivaldybės kreipimosi į atsakingus asmenis praėjo daugiau negu vieneri metai. Iš tyrimo metu pateiktos informacijos (dokumentų) nenustatyta, kad Savivaldybės administracija, nesulaukusi pasiūlymų (atsakymų į minėtą 2019-06-05 kreipimąsi), pagal kompetenciją būtų ėmusi papildomų priemonių minėtai informacijai gauti ir triukšmo problemai spręsti. Atsižvelgiant į tai, Savivaldybės administracijos pateiktų prašymų (įpareigojimų) vykdymo kontrolė laikytina nepakankama;

17.2.3. remiantis tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateikta informacija, gavusi Asociacijos pakartotinį 2019-05-15 skundą, Savivaldybės administracija 2019-06-11 raštais kreipėsi į Vilniaus apskrities vyriausiąjį policijos komisariatą, NVSC Vilniaus departamentą ir kitas atsakingas institucijas, prašydama institucijų pateikti informaciją apie padarytus pažeidimus, nusikalstamas veikas, gautus skundus, pateiktus vykdyti privalomus nurodymus ir pasiūlymus dėl prekybos alkoholiniais gėrimais laiko apribojimo Vilniaus miesto Islandijos ir Vilniaus gatvėse esančių tam tikrų laisvalaikio vietų, tačiau atsakymus gavo tik iš Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato ir NVSC Vilniaus departamento. Šiame kontekste pažymėtina, kad iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos nenustatyta, jog, nesulaukusi atsakymų iš kitų institucijų (įstaigų), Savivaldybės administracija būtų atlikusi papildomus veiksmus reikalingai informacijai (dokumentams) gauti, triukšmo problemai spręsti.

Seimo kontrolierė taip pat pažymi, kad 2019-05-15 kreipimesi Asociacija kėlė klausimus, be kita ko, susijusius su triukšmo stebėjimo sistemų (stacionarių triukšmo slėgio lygio matuoklių) probleminėse laisvalaikio veiklos vietose įrengimu, prašė organizuoti triukšmo lygio matavimus Asociacijos narių gyvenamojoje aplinkoje, tačiau Savivaldybės administracija 2019-06-28 atsakyme Nr. A63-148/19(3.2.1E-EM4) dėl šių prašymų (aplinkybių) visai nepasisakė (nepateikė su tuo susijusios informacijos), taip pat nepaaiškino, kodėl minėta informacija neteiktina. Atkreiptinas dėmesys, jog, remiantis Viešojo administravimo įstatymo (redakcijos, galiojusios iki 2020-11-01) 3 straipsnyje reglamentuojamu *išsamumo* principu, viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Vadovaujantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama – Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklės) 35.2 punkto nuostatomis, atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jų turinį, t. y., į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją turi būti atsakoma pateikiant prašomą informaciją Teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. Nagrinėjamu atveju Savivaldybės administracija 2019-06-28 raštu Nr. A63-148/19(3.2.1E-EM4) teikdama Asociacijai atsakymą į 2019-05-15 kreipimąsi nesivadovavo išsamumo, Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklių 35.2 punkto nuostatomis, todėl Savivaldybės administracijai teiktina rekomendacija;

17.2.4. kas sietina su NVSC Vilniaus departamento 2019-06-18 raštu Nr. (10-12 15.1.1 E)2-30416 Savivaldybės administracijai teiktais pasiūlymais (pažymos 7.4 punktas), tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktuose paaiškinimuose Savivaldybės administracija nurodė savo oficialią poziciją, kodėl, jos nuomone, tam tikri NVSC Vilniaus departamento pateikti pasiūlymai (pavyzdžiui, dėl Mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais ribojimo taisyklėse įtvirtinto teisinio reglamentavimo tobulinimo; Savivaldybės tarybos sprendimų, kuriais būtų draudžiama nakties metu prekiauti alkoholiniais gėrimais visose lauko kavinėse, o prekiauti patalpose alkoholiniais gėrimais siūloma leisti tik toms kavinėms, kurios pateiks įrodymus, kad jų prekybos vietos (patalpos ir lauko kavinės)

yra visiškai izoliuotos nuo gyvenamųjų ir kitų patalpų, inicijavimo ir kt.) yra netikslingi. Vis dėlto dėl kai kurių NVSC Vilniaus departamento pateiktų pasiūlymų (pavyzdžiui, dėl nuolatinio triukšmo stebėjimo (monitoringo) sistemos priimtų sprendimų efektyvumo stebėsenai įdiegimo) Savivaldybės administracija apskritai nepasisakė. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad visų pateiktų pasiūlymų Savivaldybės administracija tinkamai neapsvarstė. Be to, tyrimo metu nustatyta, kad Savivaldybės administracija atsakymą į NVSC Vilniaus departamento 2019-06-18 raštą Nr. (10-12 15.1.1 E)2-30416 pateikė praėjus beveik vieneriems metams, t. y., tik 2020-05-26 raštu Nr. A51-69637/20(3.3.2.26E-ADV). Tokiuose Savivaldybės administracijos veiksniuose (neveikime) išvelgtini biurokratizmo (vilkinimo) požymiai (pažymos 10.1.1 punktas).

Šiame kontekste Seimo kontrolierė akcentuoja, jog tikslinga konkrečiau įtvirtinti už triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių planavimą, įgyvendinimą atsakingų institucijų prievolę imtis konkrečių priemonių gavus Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos informaciją apie tai, kad viršijami triukšmo ribiniai dydžiai, taip pat tikslinga stiprinti Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos įgaliojimus (ypač atkreipiant dėmesį į tuos atvejus, kai už triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių planavimą, įgyvendinimą atsakingos institucijos nesiima priemonių problemai spręsti). Atsižvelgiant į tai, kad panašaus pobūdžio rekomendacija buvo teikta Vyriausybei 2020-07-31 pažymoje Nr. 4D-2019/1-1415 dėl kito asmens skundo, šioje pažymoje nustatytos aplinkybės patvirtina, jog būtina imtis konkrečių veiksmų, todėl naujos sudėties Vyriausybei pakartotinai teiktina rekomendacija.

Remiantis tyrimo metu Seimo kontrolieriui Sveikatos apsaugos ministerijos pateikta informacija, Sveikatos apsaugos ministerija numato „[...] suinteresuotoms institucijoms per Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemę teikti derinti Naujos redakcijos [Triukšmo valdymo įstatymo] projektą, kurio nuostatos sprendžia triukšmo problemas laisvalaikio vietose, transporto triukšmo problemas ir aiškiau reglamentuoja atsakingų institucijų kompetenciją“ ir kad „suderinus institucijų interesus Naujos redakcijos projektą numatoma teikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei“ (pažymos 9.2 punktas). Atsižvelgiant į tai, Sveikatos apsaugos ministerijai teiktina rekomendacija;

17.2.5. kas sietina su Asociacijos 2020-02-24 kreipimosi persiuntimu Savivaldybės administracijos 2020-04-03 raštu Nr. A51-46756/20(3.3.2.26E-ADV) nagrinėti Sveikatos apsaugos ministerijai (pažymos 7.6 punktas), visų pirma pažymėtina, kad Asociacija 2020-02-24 kreipimesi kėlė ne tik klausimus, susijusius su teisinio reglamentavimo triukšmo valdymo srityje tobulinimo poreikiu, tačiau taip pat nurodė probleminius aspektus, susijusius su triukšmu Senamiestyje, kurių nagrinėjimas priskirtinas Savivaldybės administracijai, taip pat Savivaldybės administracijos galimu neveikimu (delsimu spręsti minėtas triukšmo problemas). Be to, gavusi Prezidento kanceliarijos 2020-03-03 raštu Nr. (1D-860)-2D-1252 persiustą Asociacijos 2020-02-24 prašymą, Savivaldybės administracija dėl Seimo kontrolieriui nežinomų priežasčių nenagrino jo iš esmės (kiek tai sietina su kreipimesi nurodytomis triukšmo problemomis) ir nesiėmė jokių papildomų priemonių 2020-02-24 prašyme nurodytiems probleminiams aspektams dėl triukšmo spręsti. Atsižvelgiant į tai, Savivaldybės administracijai tikslinga pakartotinai išnagrinėti Asociacijos 2020-02-24 kreipimąsi (dalyje dėl probleminių aspektų, susijusių su triukšmu Senamiestyje, Savivaldybės administracijos galimu neveikimu (delsimu spręsti minėtas problemas ir pan.) ir pateikti Asociacijai išsamų bei motyvuotą atsakymą.

Be to, iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktų dokumentų nustatyta, kad Prezidento kanceliarijos 2020-03-03 raštas Nr. (1D-860)-2D-1252, kuriuo persiustas Asociacijos 2020-02-24 kreipimasis, buvo adresuotas ir Sveikatos apsaugos ministerijai. Atsižvelgiant į tai, tyrimo metu Seimo kontrolieriui kilo abejonių dėl Savivaldybės administracijos 2020-04-03 rašto Nr. A51-46756/20(3.3.2.26E-ADV), kuriuo iš esmės pakartotinai persiustas minėtas 2020-02-24 kreipimasis, tikslingumo. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalies nuostatomis, jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrino ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo

prašymo ar skundo gavimo dienos turi persiųsti jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai pranešti asmeniui. Nagrinėjamu atveju Savivaldybės administracija Asociacijos 2020-02-24 kreipimasi persiuntė ne tik perteklinai (Sveikatos apsaugos ministerija 2020-02-24 kreipimasi jau buvo gavusi iš Prezidento kanceliarijos 2020-03-03 raštu Nr. (1D-860)-2D-1252 ir tai Savivaldybės administracijai turėjo būti žinoma), tačiau taip pat ir pavėluotai, t. y., praėjus mėnesiui po šio kreipimosi Savivaldybėje gavimo (2020-03-03). Iš tyrimo metu Seimo kontrolierei pateiktos informacijos (dokumentų) nenustatyta, kad Savivaldybės administracija per minėtą vieno mėnesio laikotarpį pati būtų ėmusi kokių veiksmų 2020-02-24 kreipimesi nurodytoms triukšmo problemoms spręsti, taip pat neaišku, koku tikslu 2020-02-24 kreipimasis buvo persiųstas Sveikatos apsaugos ministerijai. Iš tyrimo metu Seimo kontrolierei pateiktos informacijos (dokumentų) taip pat nenustatyta, kad apie 2020-02-24 kreipimosi persiuntimą Savivaldybės administracija būtų informavusi Asociaciją. Tokiu būdu buvo pažeistos Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalyje įtvirtintos nuostatos. Be to, remiantis tyrimo metu Sveikatos apsaugos ministerijos pateikta informacija, ji visgi nėra gavusi Savivaldybės administracijos 2020-04-03 rašto Nr. A51-46756/20 (3.3.2.26E-ADV) (pažymos 9.4 punktas). Taigi, Savivaldybės administracijai ir Sveikatos apsaugos ministerijai teiktinos rekomendacijos.

17.3. Apibendrinant, konstatuotina, kad nagrinėjamu atveju Savivaldybės administracija, vykdydama Seimo kontrolieriaus 2018-07-24 pažymoje pateiktas rekomendacijas ir nagrinėdama Asociacijos 2019-05-15 skundą bei kitus skundus, nesiekė pakankamų priemonių Pareiškėjos ir kitų Senamiesčio gyventojų teisei į ramią aplinką užtikrinti, dėl (vilkinio) priimti su tuo susijusius sprendimus (iš esmės motyvuodama vien tuo, kad iš atsakingų institucijų nebuvo gauta reikalinga informacija), nesidomėjo dėl laisvalaikio vietų atstovams pateiktų rekomendacinio pobūdžio prašymų įgyvendinimo, nekontroliavo laisvalaikio vietų atstovams pateiktų reikalavimų vykdymo, galimai aplaidžiai vykdė funkcijas, susijusias su triukšmo mažinimo priemonių planavimu ir įgyvendinimu, viešosios tvarkos Senamiestyje užtikrinimu. Tokie Savivaldybės administracijos veiksmai (neveikimas) vertintini kritiškai *gero administravimo, atsakingo valdymo* principų prasme (pažymos 12.2 punktas).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta (ypač atkreipiant dėmesį į tai, kad Pareiškėja skunde Seimo kontrolierei nurodė, jog Senamiesčio gyventojai ir toliau kenčia nuo pirmiau minėto triukšmo, galimai viršijančio normatyvinių dydžių ribas, į NVSC Vilniaus departamento Seimo kontrolierei pateiktą informaciją, kad, pagal 2018 metų lapkričio mėnesį atliktų matavimų rezultatus, veikiant laisvalaikio vietoms, išmatuoti triukšmo lygiai viršijo normatyvinių dydžių ribas), Savivaldybės administracijai tikslinga, įgyvendinant Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 12 punkte įtvirtintą *naujovių ir atvirumo permainoms principą* (pažymos 10.1.2 punktas), Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 12 punkte reglamentuojamą *reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę* principą (pažymos 10.1.3 punktas), pagal kompetenciją imtis konkrečių veiksmų (prireikus, pasinaudojant tarnybinio bendradarbiavimo principu, kreipiantis į kitas valstybės (savivaldybės) institucijas) parenkant efektyvias triukšmo mažinimo bei viešosios tvarkos užtikrinimo Senamiestyje priemones bei užtikrinti jų įgyvendinimą.

Atsižvelgiant į tai, kad po paskutinių triukšmo lygio matavimų Senamiesčio gyventojų gyvenamojoje aplinkoje praėjo dveji metai, NVSC Vilniaus departamentui teiktina rekomendacija Lietuvos Respublikos teritorijoje pasibaigus karantino režimui atlikti laboratorinius triukšmo matavimus Pareiškėjos (kitų Senamiesčio gyventojų) gyvenamojoje aplinkoje ir nustatyti, ar nėra viršijami triukšmo ribiniai dydžiai; apie matavimų rezultatus informuoti Savivaldybės administraciją. Atitinkamai, Savivaldybės administracijai gavus iš NVSC Vilniaus departamento informaciją apie atliktų laboratorinių triukšmo matavimų rezultatus, tikslinga pagal kompetenciją imtis papildomų priemonių triukšmo problemai spręsti (jeigu būtų nustatyta pažeidimų).

18. Pareiškėja taip pat skundėsi Seimo kontrolierei, kad „[...] [Įsakymu] patvirtintos lauko kavinių prekybos be leidimų vietos [...]“, „[...] šio Įsakymo projektas nebuvo derinamas su

bendruomenėmis ir atskirais Savivaldybės gyventojais [...], Savivaldybės gyventojai nebuvo įtraukti į sprendimų priėmimo procesą dėl Įsakyme nurodytų priemonių“ (pažymos 2.6 ir 2.7 punktai).

Tyrimo metu Seimo kontrolieri pateiktoje informacijoje Savivaldybės administracija nurodė, jog „[...] [Įsakymas] buvo parengtas atsižvelgiant į tai, kad atsirado poreikis keisti eismo organizavimo tvarką ir tikslu įgyvendinti savivaldybės pagalbos priemonės, skirtas karantino padariniams restoranams, barams ir kavinėms švelninti“. Šiame kontekste Seimo kontrolierė pažymi, jog Vyriausybė 2020-04-22 nutarimu Nr. 398 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ pakeitimo“ nutarė panaikinti viešojo maitinimo įstaigų, restoranų, kavinių, barų, naktinių klubų ir kitų pasilinksminimo vietų veiklos draudimą tais atvejais, kai viešasis maitinimas organizuojamas atvirose erdvėse (pažymos 10.2.2 punktas). Taigi, Įsakymo priėmimas yra iš esmės susijęs su valstybės politikos (priemonių karantino padariniams švelninti) įgyvendinimu. Tokio sprendimo tikslingumo vertinimas nepriskirtinas Seimo kontrolierės kompetencijai.

Savivaldybės administracija tyrimo metu paaiškino Seimo kontrolieri, kad Vietos savivaldos įstatyme nėra įtvirtinta, jog kiekvienu vietos savivaldos institucijos priimamu klausimu privalomai būtų skelbiama gyventojų apklausa (pažymos 7.7 punktas). Savivaldybės administracija tyrimo metu taip pat pateikė Seimo kontrolieri interneto nuorodas, kur buvo paskelbta informacija apie eismo organizavimo pakeitimus, lauko kavinių prekybos vietas ir prekybos jose tvarką (pažymos 7.9 punktas).

Seimo kontrolierė akcentuoja, kad, pagal Vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 12 dalyje įtvirtintas nuostatas, *gyvenamosios vietovės bendruomene* laikytini savivaldybės gyvenamosios vietovės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai, susieti bendrais gyvenimo kaimynystėje poreikiais ir interesais ir tenkindami šiuos poreikius ir interesus veikiantys įvairiomis tiesioginio dalyvavimo formomis (susirinkimas, viešas svarstymas, apklausa, veikla per savo atstovus, bendruomeninės organizacijos ir kt.). To paties teisės akto 4 straipsnyje reglamentuojami pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, vieni jų – *savivaldybės gyventojų dalyvavimo tvarkant viešuosius savivaldybės reikalus*, reiškiantis, kad savivaldybės institucijos turi sudaryti sąlygas savivaldybės gyventojams tiesiogiai dalyvauti rengiant ir svarstant sprendimų projektus, organizuojant apklausas, susirinkimus, sueigas, viešą peticijų nagrinėjimą, skatinti kitas pilietinės iniciatyvos formas; taip pat *reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę* principas, reiškiantis, kad Savivaldybės gyventojai ar jų atstovai turi teisę susipažinti su savivaldybės institucijų sprendimų projektais ir priimtais sprendimais, gauti viešus ir motyvuotus atsakymus į pareikštą nuomonę apie savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų ar atskirų valstybės tarnautojų darbą ir pan. Be to, Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 4 punkte kaip vienas iš pagrindinių teisėkūros principų pabrėžiamas *atvirumo ir skaidrumo principas*, reiškiantis, kad teisėkūra turi būti vieša, su bendraisiais interesais susiję teisėkūros sprendimai negali būti priimami visuomenei nežinant ir neturint galimybių dalyvauti, valstybės politikos tikslai, teisinio reguliavimo poreikis ir teisėkūroje dalyvaujantys subjektai turi būti žinomi, visuomenei ir interesų grupėms sudarytos sąlygos teikti pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo visose teisėkūros stadijose, taip pat turi būti žinomi teisės aktų projektų rengimą inicijavę, teisės aktų projektus parengę, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą atlikę subjektai ir galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą atliekantys subjektai.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Seimo kontrolierė akcentuoja, kad vietos gyventojų apklausa yra tik viena iš visuomenės įtraukimo į Savivaldybės sprendimų priėmimo procesą forma, jų yra ir daugiau. Iš tyrimo metu Seimo kontrolieri pateiktos informacijos (dokumentų) nenustatyta, kad Savivaldybės administracija prieš priimdama Įsakymą būtų pasinaudojusi kitomis visuomenės įtraukimo į Savivaldybės sprendimų priėmimo procesus formomis (pavyzdžiui, vadovaujantis pirmiau minėtais principais, būtų organizavusi Senamiesčio gyventojų susirinkimą, raštu kreipusis į X atstovą, paskelbusi Įsakymo projektą viešai, sudarant suinteresuotiems asmenims pareikšti savo pastabas (pasiūlymus) dėl planuojamų lauko kavinių be leidimų vietų nustatymo, ar pan.), tačiau tai nebuvo padaryta, ypač atsižvelgiant į tai, kad Savivaldybės administracijai iš Senamiesčio gyventojų

ankstesnių skundų buvo žinomos su triukšmu susijusios problemos. Iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos (dokumentų) nenustatyta, kad prieš priimdama Įsakymą Savivaldybės administracija būtų atsižvelgusi į Senamiesčio gyventojų ankstesniuose skunduose išdėstytą nuomonę (poziciją). Pažymėtina, jog lauko kavinių prekybos be leidimų vietos Vilniaus miesto gatvių važiuojamose dalyse nustatymas Įsakymu yra susijęs su tam tikrų Senamiesčio gyventojų, gyvenančių šalia lauko kavinių vietų, teisėmis ir teisėtais interesais (teise į ramią aplinką, teise nekliudomai patekti į savo gyvenamąją aplinką ir pan.). Pareiškėjos teigimu, priėmus Įsakymą „dėl kavinių ir barų vykdomos komercinės laisvalaikio veiklos tam nepritaikytose patalpose, gyvenamųjų pastatų kiemuose, arti gyvenamosios aplinkos esančiose Senamiesčio gatvėse, kuriose apribojamas transporto eismas, žmonių aplinką veikia [...] triukšmo ribinius dydžius viršijantis triukšmas“ (pažymos 2.8 punktą).

Toks Savivaldybės administracijos neveikimas laikytinas netinkamu ir vertintinas kritiškai savivaldybės gyventojų dalyvavimo tvarkant viešuosius savivaldybės reikalus, reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę, teisėkūros atvirumo ir skaidrumo principų aspektu bei lėmęs suinteresuotų asmenų (įtraukiant ir Pareiškėją) teisių pažeidimą.

Pabrėžtina, kad pirmiau minėti vietos savivaldos, teisėkūros principai yra skirti užtikrinti gyvenamosios vietos bendruomenės teisę žinoti bei dalyvauti priimant sprendimus, ir jų turi būti laikomasi. Tinkamas vietos savivaldos, teisėkūros principų laikymasis įtraukiant visuomenę (suinteresuotus asmenis) į Savivaldybės administracijos teisėkūros procesą užtikrina tiek asmenų teisių bei teisėtų interesų apsaugą ir derinimą, tiek ir minėto proceso skaidrumą. Siekiant išvengti panašaus pobūdžio probleminių situacijų ateityje, Savivaldybės administracijai teiktina rekomendacija.

19. Apibendrinant, Pareiškėjos pakartotinis skundas dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), vykdam 2018-07-24 pažymoje pateiktas rekomendacijas ir sprendžiant su Islandijos gatvėje ir kitose Senamiesčio gatvėse esančių laisvalaikio vietų veiklos bei transporto keliamu triukšmu susijusius klausimus, pripažintinas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

20. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 ir 8 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X asociacijos pirmininkės Y pakartotinį skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), vykdam Seimo kontrolieriaus 2018-07-24 pažymoje Nr. 4D-2018/2-316 pateiktas rekomendacijas ir sprendžiant su Vilniaus miesto Islandijos gatvėje ir kitose Senamiesčio gatvėse esančių laisvalaikio vietų veiklos bei transporto keliamu triukšmu susijusius klausimus, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

21. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 15 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Vilniaus miesto savivaldybės administracijai** rekomenduoja:

21.1. pagal kompetenciją imtis organizacinių ir teisinių priemonių (veiksmų) (prireikus, pasinaudojant tarnybinio bendradarbiavimo principu, kreipiantis į kitas valstybės (savivaldybės) institucijas), kad būtų iš esmės sprendžiamos Pareiškėjos ir kitų suinteresuotų asmenų keliamos triukšmo ir viešosios tvarkos užtikrinimo problemos, priimti su tuo susiję atsakingų institucijų

sprendimai ir parinktos papildomos efektyvios triukšmo Pareiškėjos ir kitų suinteresuotų asmenų gyvenamojoje aplinkoje mažinimo priemonės;

21.2. gavus iš Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamento informaciją apie atliktų laboratorinių triukšmo matavimų rezultatus Pareiškėjos (kitų Senamiesčio gyventojų) gyvenamojoje aplinkoje, pagal kompetenciją imtis papildomų priemonių triukšmo problemai spręsti (jeigu būtų nustatyta pažeidimų);

21.3. pakartotinai išnagrinėti X asociacijos 2020-02-24 kreipimąsi (dalį dėl probleminių aspektų, susijusių su triukšmu Senamiestyje, Savivaldybės administracijos galimu neveikimu (delsimu spręsti minėtas problemas ir pan.) ir pateikti X asociacijai išsamų bei motyvuotą atsakymą;

21.4. atlikti patikrinimą, ar Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2020-04-03 raštas Nr. A51-46756/20 (3.3.2.26E-ADV) buvo tinkamai išsiųstas Sveikatos apsaugos ministerijai; jeigu ne, motyvuotai nurodyti priežastis;

21.5. imtis priemonių, kad ateityje, Vilniaus miesto savivaldybės administracijai teikiant asmenims atsakymus į jų kreipimosi raštus, būtų atsakoma aiškiai ir argumentuotai, nurodant visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes (atsakant į kreipimosi raštuose visus nurodytus klausimus (prašymus) arba motyvuotai nurodant priežastis, kodėl tam tikra informacija (atsakymas į tam tikrą klausimą (prašymą) neteiktina), laikantis išsamumo principo, Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse įtvirtintų nuostatų;

21.6. imtis priemonių, kad ateityje, Vilniaus miesto savivaldybės administracijai gavus asmens kreipimąsi, susipažinus su jo turiniu ir nustačius, kad ji pagal kompetenciją negali spręsti kreipimesi išdėstytų klausimų arba priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, kreipimasis būtų persiunčiamas nagrinėti kitam kompetentingam viešojo administravimo subjektui (jeigu toks yra) ir asmuo apie kreipimosi nenagrinėjimą bei persiuntimą nagrinėti kitam kompetentingam viešojo administravimo subjektui būtų informuojamas laikantis Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintų reikalavimų ir terminų;

21.7. imtis priemonių, kad ateityje Vilniaus miesto savivaldybės gyvenamosios vietovės bendruomenėms būtų sudaromos tinkamos (realios) galimybės dalyvauti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimų priėmimo procese, laikantis *savivaldybės gyventojų dalyvavimo tvarkant viešuosius savivaldybės reikalus, reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę, atvirumo ir skaidrumo principų.*

22. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 ir 8 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai** rekomenduoja:

22.1. pateikti informaciją, ar Triukšmo valdymo įstatymo pakeitimo projektas jau suderintas su suinteresuotomis institucijomis, ar pateiktas Vyriausybei, ar patvirtintas; jeigu ne, motyvuotai paaiškinti, kodėl;

22.2. pateikti informaciją, ar Sveikatos apsaugos ministerija, rengdama Triukšmo valdymo įstatymo pakeitimo projektą atsižvelgė į Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2019-03-19 rašte Nr. A51-24640/19(3.3.2.2-EM4), X asociacijos ir kitų pasirašiusių asmenų 2019-05-15 ir 2020-02-24 kreipimosi raštuose nurodytus pasiūlymus, susijusias su triukšmo valdymo teisiniu reglamentavimu; jeigu taip, nurodyti, į kokius konkrečius pasiūlymus ir kaip atsižvelgta; jeigu nebuvo atsižvelgta, motyvuotai paaiškinti priežastis;

22.3. atlikti patikrinimą ir pateikti informaciją, ar Sveikatos apsaugos ministerijoje buvo gautas ir teisės aktų nustatyta tvarka užregistruotas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2020-04-03 raštas Nr. A51-46756/20 (3.3.2.26E-ADV); jeigu ne, motyvuotai nurodyti priežastis;

22.4. informuoti, dėl kokių priežasčių Sveikatos apsaugos ministerija nerengė atsakymo į Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2019-03-19 raštą Nr. A51-24640/19(3.3.2.2-EM4).

23. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 6 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamentui** rekomenduoja:

Lietuvos Respublikos teritorijoje pasibaigus karantino režimui, atlikti laboratorinius triukšmo matavimus Pareiškėjos (kitų Senamiesčio gyvnetojų) gyvenamojoje aplinkoje ir nustatyti, ar nėra viršijami triukšmo ribiniai dydžiai; apie matavimų rezultatus informuoti Vilniaus miesto savivaldybės administraciją.

24. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Lietuvos Respublikos Vyriausybei** rekomenduoja:

24.1. atkreipti dėmesį į valstybės institucijų galimai netinkamo tarnybinio bendradarbiavimo atvejį (Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui, Vilniaus valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, Vilniaus apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai ir kt. nepateikus atsakymo į Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2019-06-11 raštus (pažymos 7.2 punktas);

24.2. pakartotinai spręsti klausimą dėl už triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių planavimą, įgyvendinimą atsakingų institucijų prievolės imtis konkrečių priemonių, gavus Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos informaciją apie tai, kad asmenų gyvenamojoje aplinkoje viršijami triukšmo ribiniai dydžiai;

24.3. stiprinti Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos įgaliojimus (ypač atkreipiant dėmesį į tuos atvejus, kai už triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių planavimą, įgyvendinimą atsakingos institucijos nesiima priemonių problemai spręsti).

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė